

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚĂ — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE — SOCIOLOGIE

Director: **DEM. I. DOBRESCU**
Președintele Uniunii Avocaților din România

COMITETUL DE REDACȚIE:

TR. ALEXANDRESCU Avocat, Direct. Contenc. B-iei G-iei a Țărei Românești	ALEX. CERBAN Profesor la Facultatea de Drept, București	IOSEF G. COHEN Avocat membru Cons. legislativ	GR. CONDURATU Consilier la Curtea de Apel București	RÉNÉ DEMOGUE Profesor la Facultatea de Drept din Paris
V. DONGOROZ Dr. în Drept din Buc. Avocat	ALFRED JUVARA Dr. în Drept din Paris Avocat	D. NEGULESCU Profesor la Facultatea de Drept, București	I. GR. PERIEȚEANU Avocat	C. SIPSOM Profesor la Facultatea de Drept, București
GR. TRANCU-IAȘI Fost Ministru al Muncii Avocat	P. VASILESCU Dr. în Drept din Paris Avocat	AL. VELESCU Dr. în Drept din Buc. Avocat	ALBERT WAHL Profesor la Facultatea de Drept din Paris	C. STOENOVICI Dr. în Drept din Paris Avocat

Secretar de Redacție: **E. C. DECUSARA**, Dr. în Drept din Paris, Directorul Statisticii Judiciare

Membrii corespondenți pentru Paris: **EDOUARD LÉVY** și **SILVIU KRAINIC**, D-ri în Drept, Avocați, Paris

ABONAMENTUL

Un an p. B-iei, Case Com. și Autorit.	800 lei
„ Avocați	500 „
„ Magistrați	400 „
6 luni prețul de sus pe jumătate	

APARE ODATĂ PE SĂPTĂMANĂ

In lunile Iulie și August
apare odată la 2 săptămâni
Abonamentele se plătesc totdeauna înainte

Redacția și Administrația

București, Artelei, 5 și Rahovei, 5
Lângă Palatul Justiției
TELEFON 13/29

S'a pus sub presă, în Editura «Curierul Judiciar», **Contractul de închiriere sub regimul excepțional al legii din Martie 1924**, comentat însoțit de textul tuturor legiuirilor excepționale, de articolele codului civil în materie, de legea proprietarilor, cum și de jurisprudența la zi a tuturor instanțelor judecătorești, Desbaterile Parlamentare, Expunerea de motive, Rapoartele Comitetelor delegaților Senatului și Camerei, etc.

Lucrarea este alcătuită ca și în trecut de d-nii: **Conduratu, Periețeanu și Velescu**.

Se vor face și volume legate.

Comandele se primesc de pe acum la *Curierul Judiciar*. Prețul se va anunța în numărul viitor.

SUMAR

— *Chestiunea naționalității femeii române măritată cu un străin*, de d-l Profesor Anibal Teodorescu;

— *Dunărea. Studiu de Drept internațional* (urmare și finit), de d-l Profesor G. Meitani;

Jurisprudență:

— Curtea de Casație s. II; *G. Ianopulo cu D. Țiu și alții* (In apel nu se poate face o cerere nouă, dar se poate invoca un mijloc de apărare nou, Art. 327 și 400 pr. civ.);

— Curtea de Apel Buc. s. II, Curtea de Cas. s. I și Curtea de Apel Craiova s. I: *Elisa C. Carbunescu cu N. Ionescu* (Proprietar care locuind sub același acoperământ cu chiriașul, cere evacuarea chiriașului pentru a se extinde pe baza art. 2 lit. c. din legea din 1922, Admiterea acțiunii. Aplicarea disp. art. 1 § V al n. 6. Că sare după recursul proprietarului. Nou examen al întregii pricini la instanța de trimitere. Respingerea acțiunii totale a proprietarului, cu o Notă de Iper);

— Trib. Prahova s. II: *Soc. Astra Română cu Primăria com. Ploiești* (Taxe comunale. Deosebirea între taxe și impozite. Dacă Comisiunile interimare pot înființa noi taxe comunale? Taxe de 1, 2 și 3 bani la suta de Kgr. pe produse petrolifere ce intră sau ies din oraș. Dacă această taxă poate fi aplicată Soc. petrolifere cari se bucură de scutiri de impozite directe prin legea încurajării industriei naționale?), cu o Notă de E. C. D.;

— Trib. Vaslui: *1. Turcanu cu Ecet. Măhălescu* (Dacă în urma decesului inculpatului instanța mai poate hotări asupra acțiunii private? Art. 12 pr. penală);

— Judecătoria ocol. IV București: *Călina Bădiceanu cu Mitrana I. Catană* (Regimul dotal constituie o derogare de la dreptul comun. Al trebue să rezulte expres din contextul actului. Art. 1227, 1248, 1253, 1255 c. civil);

— Judecătoria rurală Băra-Roman (Majorarea amenzilor în materie de delict silvice), cu o Notă de d-l jud. Al. S. Călinescu,

Chestiunea naționalității femeii române măritată cu un străin¹⁾

Una din revendicările mișcării feministe și nu cea mai puțin însemnată prin efectele ei, este, în țara noastră, abrogarea textului art. 19 din codul civil, după care Româncă, ce se căsătorește cu un străin, pierde naționalitatea ei și dobândește pe aceea a soțului, dispozițiune care apare la prima vedere, ca justa contrapondere a articolului 12 din același cod: „Străina, ce se va căsători cu un Român, se va considera de Româncă”, zice acest articol, traducând și adoptând textul art. 12 din codul Napoleon.

Cine nu vede oare în acest tratament manifestarea aceleiași puteri maritale față de femeie, putere care, ridicată la rangul unui adevărat principiu de drept natural, domină de mai bine de un veac condiția juridică a femeii în cele mai multe din Statele civilizate?

Dreptul nostru public cunoaște o serie de cazuri, când naționalul este desbrăcat de această calitate a lui, pentru că a comis un fapt, pe care Statul îl consideră ca îndreptat contra sa. Unul din aceste cazuri este cel prevăzut în art. 32 al Constituției: „Nici un Român, fără autorizarea guvernului, nu poate intra în serviciul unui Stat străin, fără ca în-suși prin aceasta să-și piardă cetățenia”. Iar celelalte sunt conținute în art. 17 și 20 cod. civ. Ele se înfățișează toate, afară de pierderea cetățeniei, prin naturalizarea în țară străină, ca o măsură de pedeapsă a naționalului. Chiar fără ca el să-și fi manifestat această intențiune, Statul consideră faptul în sine ca fiind de o gravitate excepțională și drept pedeapsă, rupe raportul strâns de naționalitate, care leagă pe orice Stat de membrii populației sale.

Femeia cetățeană, care se căsătorește cu un

1) Comunicare făcută comisiei de reformă a Codului civil, instituită de Consiliul Național al Femeilor Române, în ședința dela 2 Februarie 1924.

străin, nu comite însă nici un act în potriva Statului român; ea nu are de ce să fie pedepsită. Din potrivă, ea dă, prin actul ei, urmare unei nevoi fizice și morale, impusă de natură, consfințită de legea pozitivă și reglementată de aceasta. Ea face pur și simplu un act civil, licit, pentru care nu poate fi pedepsită.

Deci nu ideea de pedeapsă poate fi mobilul acestui tratament. Ea este o altă nevoie, de o natură mai filozofică decât juridică, de a se asigura și menține unitatea trebuincioasă instituției căsătoriei. Și aci intrăm în pline considerațiuni metafisice atât de scumpe cercetătorilor premergători ai marelui revoluționi francez, cari au inspirat atât de aproape pe autorii codului civil. „Căsătoria este unirea sufleteilor“, zice Primul Consul, iar Boulay, oratorul guvernului, precizează că acest așezământ face din două ființe una singură, dând precădere soțului asupra soției (2). Unitatea indisolubilă a familiei create prin căsătorie cere ca soțul și soția să aibe o singură naționalitate. A cui? Fără îndoială că aceea a soțului! Femeia își pierde și naționalitatea, care este mai mult decât însăși capacitatea civilă, pierde cea ce un bărbat nu poate pierde în nici o țară.

Cine nu vede în această soluție dată unui conflict imaginar de drept, ultima rămășiță, cum zice *Planiol* (3), a acelei idei antice, care dă femeii condiția civilă a bărbatului și al cărui folos noi nu-l mai discernem bine în dreptul actual?

Dar dacă concepția noastră despre căsătorie ne face să o considerăm ca pe un contract pur civil (4) și dacă înlăturăm orice ideie de manifestare a acelei puteri maritale, exorbitantă și învechită, nu mai găsim nici un fundament dispoziției de lege, care ne preocupă. Dintre toate contractele civile, pe cari femeia le poate încheia cu un străin, numai cel de căsătorie atrage această consecință. Femeia nu-și pierde nici familia ei naturală, nici credința ei religioasă, adoptând în schimb, familia sau religia soțului ei; de ce dar și-ar pierde naționalitatea?

Dacă această soluțiune a putut să pară, acum un veac și un sfert, naturală unor juriști îmbibați de prejudecățile unui trecut mai mult decât milenar, unor juriști cari văzuseră abia de curând proclamat marele principiu al egalității între oameni, noi, cari suntem obișnuiți să privim astăzi, ca într-o oglindă, toate frământările spiritului omenesc petrecute în veacul al XIX-lea, toate luptele duse pentru ideile generoase ale deceniilor trecute, cari suntem deprinși mai presus de toate să înțelegem și să judecăm evoluția acestor idei și prefacerile aduse hainei juridice, în care ele au fost îmbrăcate, găsim soluția Codului Napoleon nu numai nejuridică dar și generatoare de conflicte de drept inutile. Astfel va fi de ajuns să cităm pe două din ele:

a) Femeia națională, care se căsătorește cu un străin, își pierde calitatea ei de româncă; ce naționalitate dobândește ea? Pe aceea a soțului, zice codul civil. Dar dacă soțul nu are nici o naționalitate — și cazul este în practică perfect posibil? — Femeia își va pierde cetățenia română pentru a nu căpața nici o alta?

2)Expunerea de motive făcută în ședința din 11 Frimar, anul X (Laurent, I, p. 454).

3) I, p. 308, paragr. 2.

4) Alexandresco: Anteproiectul de revizuire a Titlurilor V și VI din Codul civil, în Tribuna Juridică, no. 12—14-923, p. 39.

Dar dacă, după legile soțului străin, femeia nu devine cetățeană prin căsătorie? Ea și-a pierdut cetățenia ei de origină, pentru a nu putea dobândi pe aceea a soțului. Și cazul este cel al dreptului englez.

b) Ce se va întâmpla cu femeia, care, după ce a pierdut prin căsătoria cu un străin, cetățenia română, vede pe soțul ei schimbându-și naționalitatea? Este întrebarea, pe care, cu drept cuvânt și-o pun toți civilisții când examinează această chestiune.

Mărturisim că, dacă soluția preconizată de art 19 ar fi din acelea, cari ar asigura o mai bună protecție fie femeii, fie copiilor ieșiți din căsătorie, am avea oarecari scrupule, când am cere desființarea ei. Egalitatea între sexe din punctul de vedere juridic, este, fără îndoială, un principiu frumos dar atunci când ar fi vorba să tăiem un conflict totdeauna posibil, aplecând balanța de partea unuia din cei doi soți, am apleca-o de partea bărbatului, după cum în alte împrejurări am apleca-o de partea femeii.

Credem că femeile, ele înșile, ar face la fel.

În realitate, art. 19 conține în el o dispozițiune de protecțiune a femeii? Fără îndoială că nu, căci, ce protecțiune poate pretinde legea că-i dă, când o desbracă în potriva voinței ei de o calitate și o aruncă în brațele necunoscutului! Nu este oare o anomalie să vezi pe legiuitor că protejește pe aceiași femeie, când îi reglementează cu o grijă minuțioasă regimul matrimonial, dar că-i refuză protecția atunci când este vorba de regimul naționalității?

Are legiuitorul dreptul să se desintereseze prin mijlocul acesta, de o categorie de cetățeni cari aparțin propriului său Stat? Ori voieste el să silească pe femeia, în sufletul căreia simțământul de origină etnică, de patrie, de naționalitate, este adeseori mai puternic decât simțământul dragostei pentru bărbatul ei — și nu trebuie să facem o injurie acestor femei, căci ele nasc eroii neamurilor —, să trăiască în concubinaj cu acela pe care-l iubește dar cu care nu se poate căsători din cauza art. 19?

Dar cel puțin pe copii îi protejește această dispozițiune? Nu vedem cum? Ni se spune că se va asigura unitatea educației lor, din punctul de vedere al naționalismului. Dar, ar fi îndestul să întrebăm: întrucât are a se interesa legiuitorul român de educația unor copii străini pentru a vedea și lipsa de interes și absurdul ce se ascunde în această pretenție? Chestiunea educației viitoare a acelor copii nu poate privi decât pe legiuitorul străin, asupra dreptului de reglementare al căruia drept legea noastră nu-l poate încălca.

Iată o serie întreagă de considerațiuni puternice, credem noi, cari reclamă abrogarea dispoziției art. 19.

Slaba consolațiune pe care Inalta noastră Curte de Casație, înțelegătoare a inichității pricinuite, a voit să o dea femeii române sacrificate pe altarul unor prejudecăți învechite, atunci când a admis că pierderea naționalității nu atrage după sine și pierderea originii române și, ca atare, româncă astfel căsătorită, își păstrează capacitatea de a dobândi imobile rurale în România (5), nu este de natură să ne mulțumească, de oarece nu desleagă problema. De asemenea, nici modificarea adusă prin legea din 26 Iunie, 1889 (6), codului civil francez, care a avut repercusiune și asupra textului art. 19 din ace-

5) Dreptul, No. 83-901; Alexandresco, I, p. 374.

6) Weiss, I, p. 518.

laş cod în sensul că, *atunci când căsătoria cu un străin, nu-i conferă naţionalitatea soţului, femeia rămâne tot franceză*, nu ne mulţumeşte, pentru că a fost făcută sub înrăurirea aceleiaşi concepţii conducătoare a puterii maritale. Astăzi, Constituţia noastră proclamă, în articolul său 6, deplina egalitate a celor două sexe în ceea ce priveşte drepturile civile şi nimic nu îngăduie a mai pune pe femeie, din acest punct de vedere, într-o situaţiune juridică inferioară celeia a bărbatului. *Femeia va trebui să-şi păstreze naţionalitatea ei atunci când se căsătoreşte cu un străin.*

Şi acum o ultimă observaţiune :

Abrogarea pură şi simplă a art. 19 din codul nostru civil nu va aduce nevoia de a recunoaşte femeii căsătorite cu un străin, şi care totuşi şi-a păstrat naţionalitatea română, dreptul de a o părăsi îmbrăcând o alta, de oarece este necontestat că femeia are acest drept şi fără un text de lege special. În adevăr, nimeni nu poate împiedica pe femeia română, ce s'a căsătorit cu un străin, să lepede calitatea de română şi să solicite naţionalitatea soţului său, dacă o vrea şi dacă legile Statului respectiv o permit.

Ca încheiere, socotesc că, dintre toate revendicările înscrise în programul mişcării feministe din ţara noastră, aceasta, dacă nu este cea mai puţin fecundă prin efectele ei, este, cu certitudine, cea mai uşor de realizat, căci legiuitorul nostru, cu toate că aparţine încă exclusiv sexului, care renunţă cu greu şi cu vădită melancolie la prerogativele lui seculare, nu va avea nimic de pierdut. Ba, din potrivă, va avea poate ceva de câştigat : româncea măritată cu un străin, va fi îndemnată să-şi crească copiii, însuflându-le măcar un strop din dragostea pentru patrie pe care, chiar când se află departe de ea nu înţelege să o părăsească (7).

ANIBAL TEODORESCU

Profesor la facultatea de Drept din
Bucureşti

7) Comisiunea de reformă a codului civil de pe lângă Consiliul Naţional al Femeilor române, de acord cu reprezentantele Consiliului în această comisiune, a admis în totul concluziunile din comunicarea d-lui Teodorescu, fiind de părere că româncea trebuie să-şi păstreze naţionalitatea, fără nici o restricţiune, când se căsătoreşte cu un străin, afară de cazul când ea însăşi îşi manifestă voinţa în sens contrar. În ceea ce priveşte copii din o asemenea căsătorie, ei să urmeze naţionalitatea tatălui până la majoritate având dreptul să-şi aleagă, la această dată, naţionalitatea ce preferă.

Aceste deziderate, împreună cu raportul d-lui Teodorescu au fost aduse la cunoştinţa Camerei, printr'o adresă prezentată de d-nele Calipso Botez şi Zoe Râmnicănu, în timpul când proiectul de lege alcătuit de d. G. Mărzescu, ministrul Justiţiei, se găsea în discuţia acestui corp legiuitor.

Proiectul, transformat în legea publicată în Monitorul oficial no. 41 din 24 Februarie 1924, satisface parţial revendicările femeii române în ceea ce priveşte menţinerea naţionalităţii ei, când se căsătoreşte cu un străin.

Legea nouă, nu rezolvă chestiunea şi în privinţa naţionalităţii copiilor şi nici ipoteza când soţul străin şi-a schimbat mai târziu naţionalitatea. În acest caz, cum rămâne cu naţionalitatea românei căsătorită cu un străin ? Va putea ea să redobândească naţionalitatea română ? Va urma noua naţionalitate a soţului ? Chestiune, pe cât de delicată, pe atât de importantă.

DUNĂREA

STUDIU DE DREPT INTERNAŢIONAL

V. Regulamentul relativ la atribuţiunile şi funcţionarea Comisiunii tehnice permanente a regiunii apelor Dunărei

Cu ocaziunea negocierilor relative la elaborarea tractatului dela Trianon, delegaţiunea ungară susţinea că, în privinţa regimului apelor, împărţirea Ungariei, astfel cum se făcuse, va constitui o adevărată primejdie pentru Europa centrală. Acest regim după susţinerile delegaţiunii ungare va avea drept urmări o lipsă de coordonare în lucrările viitoare, imposibilitatea anunţării inundaţiilor, împiedicarea desvoltării lucrărilor de irigaţie, canalizare, desvoltare a forţelor hidraulice. Delegaţia cerea, dacă nu se pot reda Ungariei aceste teritorii, să se institue o comisiune internaţională. (35).

Delegaţiunea română a protestat în contra acestor însuiri arătând că temerile ungarilor nu erau întru nimic întemeiate. (36).

Statele au căzut atunci de acord asupra unui sistem intermediar, care este prevăzut în art. 293 al tractatului dela Trianon, care prevede înfiinţarea unei Comisiuni tehnice permanente a regimului apelor, alcătuită din câte un reprezentant al fiecăruia dintre Statele interesate din punct de vedere al teritoriului şi un preşedinte numit de Societatea Naţiunilor. Competenţa acestei comisiuni se întindea pe teritoriile fostului regat al Ungariei formând basinelul Dunărei, afară de basinelul Oltului care se găsea în cursul sau principal pe teritoriul vechiului regat.

Această comisiune era însărcinată să provoace încheierea, să supravegheze şi să asigure exercitarea înţelegerilor cari trebuia să intervie între state în cazurile când, în urma stabilirii fruntariei noi, regimul apelor dintr'un Stat ar depinde de lucrări cari se găsesc pe teritoriul altui Stat, sau când se întrebuinţează de un Stat energii hidraulice născute pe teritoriul altuia.

Tot astfel când se întrebuinţează de un Stat elec-

Totuşi, legea, astfel cum s'a votat, reprezintă în această materie un progres juridic însemnat.

Iată textele pe cari le cuprinde în ceea ce priveşte pierderea şi redobândirea naţionalităţii femeii căsătorite cu un străin, prin care se abrogă dispoziţiile corespunzătoare din codul civil.

Art. 38. — *Româncea devine străină prin căsătoria sa cu un străin, exceptându-se cazul când, după legea soţului, ea nu dobândeşte naţionalitatea acestuia sau când şi-a rezervat naţionalitatea română prin contractul matrimonial sau, în lipsa acestuia, printr'o declaraţie expresă făcută în formă autentică înainte sau cu prilejul contractării căsătoriei.*

Art. 39. — *Româncea, devenită străină prin căsătorie, redobândeşte calitatea de română, prin încetarea căsătoriei, prin divorţ sau decesul soţului, dacă îşi manifestă dorinţa printr'o declaraţiune dată în formă autentică şi adresată în faţa ministerului de Justiţie, iar în străinătate legaţiunilor sau consulelor române.*

Aceleşi drept îl are şi femeia în caz de separaţiune de corp.
C. B.

35) Gh. Popescu, Libertatea Comunicaţiei pe căile Navigabile, p. 10.

36) Idem, p. 11.

tricitate sau apă procurate de izvoare sau ape cari s'ar găsi pe teritoriul altor state.

Comisiunea aceasta, mai are misiunea să mențină și să îmbunătățească unitatea regimului apelor mai ales în ceea ce privește împădurirea, despădurirea, serviciul hydraulic și anunțarea creșterii apelor. Ea va studia și chestiunile conexe navigațiunii, afară de acelea, cari sunt de competența comisiunii Dunărene și se va preocupa mai ales, de interesul pescăriilor întreprinzând orice lucrări sau studii cari ar fi încredințate prin înțelegerea unanimă a Statelor.

Această comisiune trebuia să se întrunească, în termen de trei luni dela punerea în vigoare a tratatelor, elaborând regulamente relative la atribuțiunile și funcționarea ei cari trebuie aprobate de Statele interesate.

Neînțelegerile ce s'ar naște asupra chestiunilor cari fac obiectul acestui articol se vor decide de Societatea Națiunilor.

Comisiunea prevăzută în acest articol 293 al tratatului dela Trianon s'a întrunit de trei ori în 1922, la Muenchen, Dresda, Viena, odată în 1923 la Paris (37) și a elaborat, la 27 Mai 1923, un regulament relativ la atribuțiunile și funcționarea Comisiunii tehnice permanente a regimului apelor Dunărei.

Din expunerea de motive care însoțește proiectul de lege prezintat Parlamentului, se vede că au fost mari discuțiuni în sânul comisiunii de oarece delegațiunea noastră făcea rezerve categorice în contra admiterii unor dispozițiuni din proiectul original, cari recunoșteau Comisiunii tehnice dreptul de a declara de interes primordial lucrări cari erau cerute de un Stat pe teritoriul altui Stat, dispozițiuni contrarii și tratatului dela Trianon și dreptului de suveranitate al Statelor.

Numai după ce comisiunea a primit modificările cerute, zice expunerea de motive, numai atunci delegațiunea română a iscălit regulamentul.

Acest regulament prevede că comisiunea tehnică va fi alcătuită din reprezentanții Austriei, Ungariei, României, Ceho-Slovaciei, Regatului Serbo-Croato-Sloven și dintr'un președinte numit de Societatea Națiunilor.

Regulamentul reproducând apoi dispozițiunile tratatului dela Trianon pe care le-am cercetat arată basinurile apelor cărora se aplică regulamentul și atribuțiunile comisiunii.

Comisiunea nu poate examina decât afacerile de care este sezizată, fie de către delegați, fie de președinte.

Delegații comunică comisiunii o expunere anuală asupra situațiunii tehnice a basinului, acordurile încheiate între State, conform art. 292 al tratatului dela Trianon, legile și regulamentele relative la regimul apelor, împăduririlor și pescăriilor.

În ceea ce privește lucrările, dacă un Stat voeste să le execute pe teritoriul său, în acest caz, dacă el a comunicat președintelui lucrările ce voeste a face și acesta, în termen de trei luni dela comunicare, n'a notificat nici o observație a delegaților celorlalte State, atunci el va putea proceda la facerea acelor lucrări.

În caz contrar, Comisiunea se va pronunța cel

mult în termen de patru luni dela expirarea celor trei luni.

Când este vorba din contra, de lucrări și măsuri pe care un Stat voeste să le execute sau să le ia pe teritoriul altuia, atunci, în caz de aviz favorabil al comisiunii, acel Stat se obligă să ușureze, pe cale de acord cu celălalt Stat și fără să participe la cheltuieli, realizarea acelor lucrări.

Acesta este articolul de care se vorbea în expunerea de motive.

După cum se vede, din modul cum el este redactat, comisiunea nu poate impune Statului obligațiunea de a lăsa să se facă lucrări pe teritoriul său, nici de a se lua măsuri fără consimțământul său căci rezultă din articolul 8 că astfel de obligațiuni nu pot rezulta decât din acorduri dintre State.

Tot astfel, pentru a se respecta dreptul de suveranitate al statelor, regulamentul prevede că fiecare Stat va lua măsurile necesare pentru ca serviciile de pe teritoriul său să facă toate observațiunile meteorologice, hidrometrice, precum și înștiințările relative la creșterea apelor.

Comisiunea nu poate delibera, dacă nu sunt prezenți patru membrii fiind cuprins și președintele.

Rezoluțiunile sunt luate cu majoritate, când unanimitatea nu este cerută.

În cazul când s'a luat o rezoluțiune relativă la un Stat al cărui delegat s'a opus la luarea ei, ea nu se va aplica pe teritoriul acelui Stat fără consimțământul acestuia dar fiecare Stat se va putea adresa Societății Națiunilor conform procedurii prevăzute pentru regularea diferendelor.

Sesiunile sunt ordinare și extraordinare. Cele ordinare au loc odată pe an într'un oraș ales de comisiune în sesiunea precedentă. Cele extra-ordinare se întrunesc din inițiativa a doi delegați sau a președintelui într'un oraș desemnat de acesta.

Mandatul președintelui este de 5 ani putând fi reînnoit. Pe lângă acesta se găsește un secretariat. Limba oficială este cea franceză dar la sedințe se pot întrebuința și alte limbi dacă se găsește un interpret.

Comisiunea alcătuiește un buget, statele cari fac parte din comisiune luând pe seama lor, în părți egale, toate cheltuielile. Cheltuielile delegaților privesc pe fiecare Stat. Cotizația Austriei, până ce comisiunea va hotări altfel, va fi jumătate din cotizația celorlalte State.

Delegații și tot personalul secretariatului se vor bucura de imunitățile diplomatice.

Comisiunea se poate pronunța asupra tuturor chestiunilor prevăzute în art. 292 și 293 ale tratatului dela Trianon, pe cari le-am cercetat și poate interpreta toate dispozițiunile prevăzute în acest regulament.

În fine, fiecare Stat poate cere revizuirea regulamentului arătând dispozițiunile ce dorește a fi modificate. Comisiunea cercetează oportunitatea acestei cereri dar în cazul când trei State ar cere revizuirea, atunci ea se va întruni în termen de trei luni și va proceda la examenul de fond al modificărilor cerute.

VI. Statutul relativ la regimul Căilor Navigabile de interes internațional dela Barcelona

Tractatele de pace în articolul 23, aliniatul e al Pactului Societății Națiunilor prevede că se vor lua măsurile necesare pentru a se garanta menținerea

37) V. Expunerea de motive a proiectului de lege prezentat Parlamentului.

libertății comerțului și tranzitului, precum și un tratament echitabil, pentru comerțul tuturilor membrilor Societății Națiunilor.

În vederea îndeplinirii acestei obligațiuni, o conferință s'a întrunit la Barcelona la 20 Aprilie 1921 și a elaborat convențiuni asupra libertății tranzitului și căilor navigabile.

Nu ne vom ocupa decât de convențiunea și statutul asupra regimului căilor navigabile de interes internațional, care a fost prezentat parlamentului nostru și ratificat acum de curând.

În ceea ce privește Dunărea, fluviu internațional, există, cum am văzut, un statut special și d. ministru de externe are grije să arate în expunerea de motive că delegatul României nu a iscălit convențiunea decât declarând că România nu va aplica aceea convențiune decât dacă dispozițiunile sale nu conțin clauze contrarii statutului Dunărei.

Tot astfel România a declarat că, în ceea ce privește râurile naționale, dacă ea admite principiile de libertate conform legilor țării, nu primește însă nici o știrbire relativă la complecta libertate de administrare a acestor ape.

Luându-se act de aceste rezerve, România a iscălit statutul și protocolul adițional la 19 Iunie 1923.

Acest statut arată ce ape trebuie considerate drept căi navigabile de interes internațional și anume: toate apele, cari în cursul lor natural navigabil, în sere și dela Mare, separă sau străbate diferite state. Tot astfel, orice parte a unei ape, natural navigabilă, spre și dela Mare, legând cu Marea, o altă cale natural navigabilă și care separă sau străbate mai multe State.

De asemenea, trebuie considerate drept căi navigabile de interes internațional, căile de apă sau părți din ele, naturale sau artificiale, cari au fost desemnate, ca surse convențiunei relative la căile navigabile, fie printr'un act unilateral al Statului sub suveranitatea sau autoritatea, căruia se găsește, fie prin înțelegeri între State.

Printre căile navigabile de interes internațional constituind o categorie specială, Statutul enumeră:

1) căile navigabile pentru cari există o comisiune internațională unde sunt reprezentate State neriverane;

2) căile navigabile, cari ar fi ulterior clasate în această categorie, fie în virtutea unor acte unilaterale ale Statelor suverane pe acele ape, fie rezultând din înțelegeri intervenite cu consimțământul ziselor State.

Nu va fi însă considerată o cale navigabilă ca fiind de interes internațional prin faptul că ea străbate sau delimitează zone sau enclave de o întindere și o populațiune foarte mică față cu aceea a teritoriilor străbătute și cari ar aparține unui alt Stat.

Convențiunea arată apoi ce este o apă natural navigabilă, declarând că trebuie considerată ca atare orice cale de apă sau canal, ușurând navigațiunea și care face obiectul unei navigațiuni ordinare comerciale adică, care este comercialmente și ușor practicabilă.

Afluenții pot și ei să fie internaționalizați, dar trebuie considerați, drept căi de apă separate.

Sunt considerate ca riverane toate Statele udate sau separate de o apă sau de afluenții săi de interes internațional. Se recunoaște apoi statelor contractante liberul exercițiu al navigațiunei; supuși, bunu-

rile și pavilioanele, acestor state fiind puse pe un picior de perfectă egalitate.

Statele își pot rezerva însă dreptul de cabotaj putând fiecare din ele, pe apele cari se găsesc sub suveranitatea lor, să ia toate măsurile și să edicteze dispozițiuni relative la poliția generală, la vămi, la sănătatea publică, la precauțiunile contra boalelor omenești sau ale plantelor, la emigrațiune, imigrațiune, la importul și exportul mărfurilor oprite.

Nu se vor putea percepe taxe, decât acele destinate a acoperi cheltuelile de întreținere și îmbunătățirea navigațiunei.

În ceea ce privește formalitățile vamale, tranzitul vaselor, călătorilor și mărfurilor, statutul prevede aceleași dispozițiuni cari se găsesc și în statutul Dunărei, neputându-se bine înțeles, percepe taxe cari ar fi prohibite prin statutul dela Barcelona, asupra libertății de tranzit. Tot astfel în porturile situate, pe aceste căi navigabile de interes internațional supuși, bunurile și vasele statelor contractante vor fi tratați în acelaș fel și se vor bucura de drepturi egale, atât în ceea ce privește instalațiunile din porturi cari nu pot fi sustrate uzului public decât într'o măsură compatibilă cu exercițiul liber al navigațiunei, cât și în ceea ce privește drepturile de vamă, de acciz, și alte cheltueli accesorii. Afară de cazuri excepționale, drepturile de vamă nu vor putea fi superioare acelor cari sunt percepute la celelalte fruntarii ale statului, toate înlesnirile acordate pe alte căi de uscat sau apă vor fi acordate și pe calea de apă internaționalizată sau în porturile ei.

Orice Stat trebuie să ia toate măsurile pentru înlesnirea navigațiunei, făcând pe teritoriul său toate lucrările necesare și având dreptul, afară de convenție contrară, a cere celorlalți riverani o participare echitabilă la cheltueli.

Un Stat riveran nu va putea refuza să execute, dacă un alt Stat riveran cere aceasta, lucrările necesare de ameliorare a navigațiunei, dacă el oferă să plătească cheltuelile, precum și o dreaptă parte din excedentul cheltuelilor de întreținere, afară dacă Statul pe teritoriul căruia trebuie să se facă aceste lucrări se opune invocând motive legitime sau interese vitale.

Statul ținut să execute lucrările de întreținere poate afară de convențiune contrară să cedeze acest drept unuia sau mai multor State riverane, cu asentimentul celorlalte. Pentru lucrările de ameliorare Statul va fi liberat de obligațiunea de a le face dacă autoriză cu facerea lor pe un alt Stat care primește. În astfel de cazuri, cheltuelile acestor lucrări vor fi asigurate fără a se atinge drepturile de suveranitate, de administrație sau de control ale Statului pe teritoriul căruia se fac acele lucrări.

Aceste dispozițiuni se aplică și pe căile navigabile, pentru care există o comisiune în care sunt reprezentate și State neriverane, precum și căilor care vor fi ulterior clasate în această categorie, sub rezerva însă a tractatelor, convențiunilor sau a actelor de navigație cari determină atribuțiunile comisiunei internaționale.

Sub rezerva dispozițiilor speciale a acestor acte hotărârile relative la lucrările ce trebuie făcute, apartin comisiunei. Diferendele ce s'ar naște, cu ocazia hotărârilor luate de comisiune, se vor putea ataca pentru motiv de incompetență, sau violare a convențiunilor internaționale, asupra căilor navigabile. Pentru orice alt motiv, cererea pentru regularea di-

ferendului nu va putea fi făcută decât de Statul interesat. O cale navigabilă va putea fi dezafectată printr-o înțelegere a Statelor riverane sau a celor reprezentate, în comisiune, afară de convenție contrară.

În mod excepțional, când nu este vorba de ape având comisuni internaționale, în care sunt reprezentate și State neriverane, sau când este vorba de ape ce vor fi clasate ulterior, se va putea dezafecta de un Stat riveran o cale navigabilă dacă navigația este puțin dezvoltată și dacă Statul dovedește interese economice superioare interesului navigației. Dezafectarea se face la sfârșitul unui an, după preaviz și cu dreptul de recurs al unui Stat riveran, în fața instanțelor arătate la acest Statut.

Când o astfel de cale navigabilă are acces la Mare prin mai multe brațe cari se găsesc pe teritoriul aceluiaș Stat, dispozițiile relative la menținerea și întreținerea navigabilității, precum și acele relative la lucrările pentru ameliorarea navigației se aplică numai brațelor principale dând acces la Mare.

În principiu, afară de clauze contrarii, administrația căilor navigabile de interes internațional se face de fiecare Stat riveran pe porțiunea apei care se găsește pe teritoriul său, fiecare Stat având dreptul să edicteze regulamente de navigație și să le aplice. Regulele relative la constatarea, urmărirea și represiunea delictelor vor fi astfel în cât să se obțină soluțiuni rezezi.

Statele contractante recunosc că este de dorit ca Statele riverane să adopte, pe cât este posibil, regulamentele uniforme pe tot cursul unei ape.

Servicii publice monopolizate de remorcaj sau alte mijloace de tracțiune vor putea fi stabilite cu acordul unanim al Statelor.

Articolul 13 prevede că vechile convențiuni, încheiate înainte de existența acestui Statut, nu sunt abrogate, dar Statele contractante se obligă, a nu aplica dispozițiunile tractatelor anterioare cari ar fi contrarii dispozițiunilor din acest Statut.

Cum am văzut, România n'a primit această dispozițiune și a făcut din contra toate rezervele.

Când mai multe State ar conveni între ele ca să creeze o comisiune internațională la care ar lua parte și reprezentanți de ai Statelor neriverane, Statutul arată, că trebuie să se dea acestei comisii, cel puțin următoarele atribuțiuni :

a) va elabora regulamente de navigație și va comunica celelalte regulamente de acest fel;

b) va indica Statelor riverane măsurile necesare pentru întreținerea lucrărilor și menținerea navigabilității ;

c) va primi de la Statele riverane proiectele de îmbunătățire a navigației ;

d) va aproba perceperea taxelor în cazul când actul de navigație n'ar prevedea altfel.

Neînțelegerile cari s'ar ivi relative la interpretarea sau aplicarea Statutului vor fi aduse înaintea curții permanente de justiție internațională afară dacă prin convenții speciale sau de arbitraj nu s'a dispus altfel.

Pentru a termina neînțelegerile, pe cât este posibil prin bună înțelegere, Statele se obligă să supună aceste diferende, pentru aviz consultativ, organului care s'ar constitui de Societatea Națiunilor, ca organ consultativ și tehnic al membrilor Societății, în ceea ce privește comunicațiile și tranzitul.

În caz de urgență se va putea da un aviz provi-

zoriu. În împrejurări grave care interesează siguranța Statului sau interesele vitale ale țării se va putea deroga la dispozițiile acestui Statut menținându-se, pe cât este posibil, libertatea navigației între țăările riverane și Mare.

Statutul se va aplica în timp de război în măsura ce o va permite, drepturile și datoriile ce sunt recunoscute, beligeranților și neutrilor.

El nu se aplică navigației vaselor și bastimentelor de război, de poliție, de control și în general tuturor vaselor exercitând puterea publică afară de cazul când acorduri la care participa Statul teritorialmente interesat prevăd contrariul.

Statutul nu impune nici unui Stat obligațiuni cari ar fi în contradicție cu calitatea lor de membri ai Societății Națiunilor.

Statele contractante se obligă, a nu conceda pe un astfel de fluviu unui Stat necontractant un tratament relativ la navigație care ar conține dispozițiuni contrarii Statutului.

Se pot însă acorda înlesniri mai mari și se mențin, cele în vigoare, în condițiuni însă compatibile cu principiul de egalitate proclamat de Statut.

Statutul nu se aplică unei căi navigabile internaționale care desparte pe o mare lungime un Stat contractant de unul necontractant, când numai aceste două State sunt riverane și când guvernul Statului necontractant nu este recunoscut de celălalt în momentul iscălirei acestui Statut, atât timp cât un acord n'a intervenit între aceste două State.

Toate dispozițiile pe cari le-am cercetat în acest Statut, sau sunt prevăzute și în Statutul Dunărei și, în consecință, se aplică și acestui fluviu, sau sunt contrarii dispozițiunilor prevăzute în acest Statut al Dunărei și atunci nu se vor aplica pentru că am văzut că delegatul nostru înainte de a iscăli Statutul dela Barcelona, a declarat, formal aceasta.

Pe lângă Statut este alăturat un protocol adițional care prevede că Statele semnatare ale convenției dela Barcelona, mai acordă în timp de pace, sub rezerva reciprocității și fără prejudiciul drepturilor, de suveranitate, libertatea comunicațiilor pe toate căile navigabile și pe toate căile natural navigabile cari nu sunt de interes internațional dar cari sunt accesibile navigației comerciale, către și de la Mare, precum și în porturile situate pe aceste ape în ceea ce privește transporturile de import și export fără transbordare.

Am văzut de asemenea că acest protocol nu a fost iscălit de delegatul țării noastre decât după ce secretarul Societății Națiunilor a admis rezervele formulate de țara noastră care a declarat, că admite principiile de libertate, conform legilor țării, dar nu primește nici o restricțiune relativă la drepturile sale de administrațiune asupra acestor căi de apă pur naționale.

G. MEITANI

Profesor de drept internațional la
Facultatea din București

Prevenim pe d-nii abonați că numerele ce le cer în cursul anului, trebuie să le plătească. Numai acele numere se servesc fără nici o plată, pentru care ni se reclamă în cursul săptămânii următoare că nu s'au primit, pentru ca și noi să putem reclama Direcțiunii poștei nepredarea lor la timp.

INALTA CURTE DE CAS. ȘI JUSTIȚIE, S. II

Audiența dela 30 Octombrie 1923

Președinția d-lui OSCAR N. NICULESCU, Președinte

Gh. Ianopulo cu D. Tiu ș. a.

Decizia civilă No. 483

Contestație.— Apel.— Cerere nouă.— Motiv nou.— Invocarea în apel de contestator a nevalabilității autentificării actului.— Mijloc de apărare, iar nu o cerere nouă.— Art. 327 și 400 pr. civilă.

Susținerea apelantului contestator pentru prima oară în apel că contractul de arendare nu poate fi investit cu formula executorie din cauza nevalabilității autentificării actului, nu constituie o cerere nouă, ci un motiv nou, căci el nu face decât să aducă un argument nou în apărarea sa spre a obține oprirea executării.

Curtea,

Ascultând citirea raportului făcut în cauză de d-l Con-silier C. Niculescu; pe d-l avocat Gane Marinescu, în susținerea recursului, și pe d-l avocat Pavel Alexandrache, în combateri.

Deliberând,

Asupra motivului II de recurs:

«Violarea și greșită interpretare a art. 327 pr. civ., comb. cu art. 13 din legea autentificării actelor, cu exces de putere.

«Am susținut înaintea instanțelor de fond și, în special, înaintea Curții de apel s. I București, că ordonanța prezidențială dată spre executarea contractului de arendare este nulă, deoarece contractul nu este autentic, întrucât procesul-verbal de autentificare este viciat, neconstatând identitatea părților conform art. 13 din legea autentificării actelor. Onor. Curte de fond înlătură acest mod al meu de apărare, susținând că el este un motiv nou propus pentru prima oară în apel, ceeace, conform art. 327 pr. civ., nu se poate. În adevăr, este exact în drept, că în apel nu se pot propune noi cereri cari nu au fost propuse la prima instanță, dar se pot propune cereri cari servesc ca mijloace de apărare la acțiunea principală (art. 327 pr. civ.). Or, ceeace am susținut eu înaintea Curții de fond, nu era o cerere nouă la acțiunea principală, care nu era a mea, ci a intimatelor, ci era un mijloc de apărare invocat în apel spre a mă apăra în contra cererei făcute de proprietarii mei, și acest mijloc de apărare, conform art. 327 pr. civilă, îl puteam propune pentru prima oară în apel, deoarece aceasta e permis de citatul text. Prin urmare, când onorata Curte de fond zice că mijlocul meu de apărare tras din nevalabilitatea contractului de arendare exibat de reclamante ca titlu autentic care să le dea dreptul la executarea prevăzută de art. 2 legea proprietarilor este o cerere nouă, prin aceasta violează și interpretează greșit zisele texte și comite un înveredat exces de putere, întrucât cererea mea este tocmai excepțiunea prevăzută de art. 327 pr. civ., pe care eu o pot invoca în apărare și în apel, așa că, dacă se admite acest mijloc de apărare, care reese în mod evident din procesul-verbal de autentificare, contractul proprietărilor nu mai putea fi socotit ca contract autentic și executabil numai pe baza investirii, ci rămânea numai ca un contract sub semnătură privată; astfel că, pentru valorificarea drepturilor decurgând din ele, urma a se proceda după regulile prevăzute la art. 3 și urm. legea proprietarilor, și nu după calea dela art. 2, pe care a urmat-o, socotind ca titlu contractul lor și obținând pe această considerație investirea și executarea lui».

Având în vedere că, prin decizia supusă recursului, se constată că, prin contractul de arendare, autentificat de jud. ocol. Alexandria la No. 295/922, Dumitru G. Tiu, în calitate de administrator dotat al soției sale, și cu Cleopatra G. Ionescu, au arendat recurentului G. Ianopol moșia Icoana, din jud. Teleorman, pe termen de 3 ani, cu începere dela 23 Aprilie 1922, pe preț de 12.000 lei

anual, plătit în două rate, 1 Martie și 1 August al fiecărui an, stipulându-se clauza rezolutorie expresă pentru întârziere în plata arende; că, la 16 Septembrie 1922, proprietarii au investit contractul de arendare cu formula executorie și au cerut și obținut dela Tribunalul Teleorman ordonanța prezidențială cu No. 6430/922 de rezilierea contractului și de expulzarea recurentului de pe moșie, pentru neplata arende la timp și nerespectarea celorlalte clauze contractuale;

Că, în contra acestei executări, recurentul Ianopol face contestație, cerând încetarea ei pe motiv că a plătit arenda, depunând recepisa Administrației Financiare la jud. ocolului respectiv, conform legii, față de refuzul proprietarilor de a primi plata arende;

Că, Tribunalul a respins contestația ca nefondată, prin sentința cu No. No. 227/1922;

Că, în contra acestei hotăriri, G. Ianopol făcând apel, a formulat în scris, printre alte motive de apel, și pe acela că «rău judecătoria de ocol a investit actul de arendare cu formula executorie, deoarece el nu îndeplinește cerințele legii de autentificare a actelor»;

Că, Curtea de apel din București, prin decizia supusă recursului, a respins apelul, găsind neîntemeiate toate celelalte motive, și neluând în discuțiune motivul de mai sus, pentru considerațiunea că el formează o cerere nouă care, potrivit art. 327 pr. civilă, nu poate fi propusă pentru prima oară în apel;

Considerând că art. 327 pr. civilă dispune că în apel nu se va face nici o nouă cerere care nu s'a făcut la întâia instanță, afară numai de compensație sau cereri cari servesc ca mijloace de apărare la acțiunea principală;

Considerând că, din acest text rezultă că, dacă este interzis unei părți litigante de a formula în apel o cerere nouă, căci s'ar turbura ordinea jurisdicțiunilor, ea poate însă să invoace în sprijinul cererei dela prima instanță, orice mijloc și argument nou, fie de drept, fie de fapt, care nu schimbă obiectul direct al acelei cereri și nici cauza generatorie a dreptului;

Considerând că, cererea este nouă, când diferă prin obiect sau cauză de cererea primitivă, sau când nu este prezintată în aceeași calitate, sau când atribuie intimatului o altă calitate decât aceea ce avea la prima instanță;

Considerând că, din dispozițiunea art. 400 pr. civilă, după care contestațiunea trebuie să cuprindă pe larg motivele plângerii, nu se poate deduce că legiuitorul a voit să deroge în această materie la principiul că în apel se pot formula motive noi, căci nu există nici o rațiune care să justifice o asemenea derogare, și ar trebui un text expres care să o consacre, cu atât mai mult cu cât contestatorul se apără împotriva executării îndreptate în contra lui, și are rolul de defendor;

Considerând, în speță, că susținerea apelantului, azi recurent, că contractul de arendare nu poate fi investit cu formula executorie din cauza nevalabilității autentificării actului, nu constituie o cerere nouă, ci un motiv nou, căci apelantul nu deduce în judecată un nou capăt de cerere și nu schimbă întru nimic obiectul contestațiunei, care rămâne aceeași ca la prima instanță, ci aduce numai un argument nou în apărare spre a obține oprirea executării contractului de arendare, executare ce nu se putea face pe baza art. 2 din legea asupra drepturilor proprietarilor decât în virtutea unui contract autentic;

Considerând că instanța de fond nu a cercetat temeinicia acestui motiv, înlăturându-l ca constituind o cerere nouă în apel;

Că, judecând astfel, instanța de fond a violat art. 327 din procedura civilă și a pronunțat o deciziune casabilă;

Că, dar, mntivul II de casare este fondat și deciziunea supusă recursului urmează a fi casată, fără a mai discuta celaltă motiv de recurs, iar afacerea trimisă la o altă Curte de apel, spre a fi din nou judecată.

Pentru aceste motive, Curtea, admite recursul, etc.

CURTEA DE APEL BUCUREȘTI, SECȚIA II

Audiența de la 9 Iulie 1923

Președinția d-lui I. DIMANCEA, Consilier

Eliza C. Cărbunescu cu N. Ionescu

Deciziunea Civilă No. 237

Inchiriere. — Acțiune în extindere, bazată pe art. II lit. c legea din 1922. — Admiterea ei de tribunal. — Rezilierea contractului și evacuarea chiriei.

Apel la Curte din partea locatarii. — Admitere parțială a acestui apel, prin menținerea dispozițiilor primei instanțe în ce privește evacuarea, cu obligație însă pentru proprietar de a da în schimb chiriei camerei insuficiente ocupate de el sub acelaș acoperământ. — Aplicarea dispozițiilor din art. I § V al. 6, legea din 1923, referitoare la schimbul de locuințe.

Potrivit dispozițiilor art I § 5 al. 6 din legea de la 6 Aprilie 1923 proprietarul care evacuează pe chiriaș fiindcă locuința pe care o ocupă este neîncăpătoare, urmează să fie obligat să dea în schimb chiriașului apartamentul ocupat de el sub acelaș acoperământ, și această dispozițiune e aplicabilă și atunci când e vorba de o acțiune în extindere bazată pe art. II lit. c din legea de la 14 Aprilie 1923.

Curtea,

Asupra apelului făcut în termen de Eliza Cărbunescu cu autorizația soțului C. Cărbunescu în contra sentinței civile cu No. 206/923 a Tribunalului Ilfov secția IV c. c. prin care se admite acțiunea intentată de N. Ionescu, constată reziliat contract de locațiune, vizat de Ad-ția financiară la No. 2449/918, intervenit între reclamant și pârâta Eliza Cărbunescu, și ordonă evacuarea pârâtei, pe data pronunțării sentinței, din apartamentul compus din 5 camere, la etaj, ce ocupă din imobilul din str. Lipsani No. 81, proprietatea reclamantului;

Având în vedere actele din dosar și concluziunile orale și scrise ale părților;

Având în vedere că în ce privește evacuarea chiriei Eliza Cărbunescu din apartamentul închiriat, Curtea adoptând în totul faptele și motivele din sentința Tribunalului, urmează a menține dispozițiile din zisa sentință;

Că, însă, potrivit dispozițiilor art. 1 § 5 al. 6 din legea de la 6 Aprilie 1923, proprietarul care evacuează pe chiriaș fiindcă casa în care locuiește este neîncăpătoare, în acest caz urmează ca proprietarul să fie obligat să dea în schimb chiriașului apartamentul ocupat de el;

Că, în speță, în procesul-verbal dresat în ziua de 23 Iunie 1923, de d-l Spiridon Popescu, consilier, cu ocazia efectuării cercetării locale ordonată de Curte, se constată că proprietarul N. Ionescu ocupă în acelaș imobil, și în acelaș etaj, 4 camere;

Că, potrivit suscitativului text de lege, urmează a se opera schimbul de locuință cu chiriaș, întru cât Curtea constată, în fapt, că acest aranjament este posibil, în conformitate cu legea. Că, așa fiind Curtea urmează a admite în parte apelul făcut de Eliza Cărbunescu, a menține dispozițiile sentinței apelante, însă cu obligația pentru N. Ionescu de a da în schimb d-nei E. Cărbunescu apartamentul pe care dânsul îl ocupă în acelaș etaj, apartament compus din 4 camere prevăzute

în procesul-verbal de cercetare locală efectuată în ziua de 23 Iulie 1923;

Pentru aceste motive, Curtea admite în parte apelul făcut de Eliza Cărbunescu cu autorizația soțului C. Cărbunescu în contra sentinței civile cu No. 206 din 1923 a Tribunalului Ilfov secția IV c. c.

Menține dispozițiile sentinței apelante însă cu obligația pentru d-l N. Ionescu de a da în schimb d-nei Eliza Cărbunescu apartamentul pe care dânsul îl ocupă în acelaș imobil, la acelaș etaj, apartament compus din cele 4 încăperi prevăzute în procesul-verbal de cercetare locală efectuată în ziua de 23 Iunie 1923.

(ss) I. Dimancea, Sp. Popescu, L. Ștefănescu.

INALTA CURTE DE CAS. ȘI JUSTIȚIE, S. I

Audiența dela 1 Ianuarie 1924

Președinția d-lui G. V. BUZDUGAN, Președinte

N. Ionescu cu Eliza C. Cărbunescu

Deciziunea civilă No. 9

Inchiriere. — Acțiune în extindere pentru insuficiență de încăperi, pe temeiul art. 2, lit. c, legea din 1922. — Dacă pot fi aplicabile în asemenea caz dispozițiile cuprinse în art. 1, § V, alin. 6, legea din 1923, referitoare la schimbul de locuințe. — Soluție negativă.

Prin legea din 1923 s'a menținut dreptul de extindere acordat proprietarului prin art. 2, lit. c legea din 1922. Dreptul pe care legiuitorul din 1923 îl acordă prin art. 1, § V, alin. VI, proprietarului cu locuință neîncăpătoare de a se muta în casa ocupată de chiriașul său, dacă aceasta este mai mare, dar cu obligația de a da în schimb chiriașului locuința neîncăpătoare, este deosebit de cel de extindere, prevăzut de alin. c din vechea lege. Alin. c prevede ipoteza proprietarului locuind sub acelaș acoperământ cu chiriașul său și având încăperi insuficiente, și pentru aceasta i se dădea dreptul de a se extinde în apartamentul chiriașului, fără a-i da nimic în schimb, și aceasta tocmai în vedere că ambele apartamente îi sunt necesare, iar § V, alin. VI prevede ipoteza proprietarului care locuiește un imobil deosebit, însă mai puțin încăpător ca al chiriașului, și pentru acest motiv îi acordă dreptul de a se muta în locuința chiriașului, cu obligația însă de a da acestuia locuința mai puțin încăpătoare.

Ca urmare, violează și interpretează în mod greșit legea instanța de fond atunci când într-o acțiune în extindere aplică dispozițiile legii referitoare la schimbul de locuințe, iar deciziunea sa este casabilă.

S'au prezentat: recurentul N. Ionescu, prin d-nii avocați I. Gr. Periețeanu și M. Paraschivescu; intimata Eliza Cărbunescu, prin d-l avocat Meșulescu.

Curtea, deliberând,

Asupra recursului făcut de N. Ionescu contra deciziei No. 237/923, a Curții de apel din București, secția II, dată în proces cu Eliza Cărbunescu și C. Cărbunescu, soț, pentru reziliere de contract și evacuare.

Văzând ambele motive de casare astfel formulate:

I. «Greșită interpretare și violarea art. 2, alin. c din legea pentru prelungirea contractelor de închiriere din 14 Aprilie 1922.

«Am cerut să se constate că locuiesc sub acelaș acoperământ cu d-na Eliza Cărbunescu, pe antreu comun și că nu am camere suficiente pentru trebuințele mele, proprietar, și oă, potrivit dispozițiilor art. 2, alin. c din legea dela 6 Aprilie 1922, referitoare la contractul de închiriere, am dreptul să cer extinderea.

«Onor. primă instanță, după ce ordonă o expertiză, și, în urma dovezilor făcute, constată că sunt privat de strictul necesar, ordonă, conform cu legea, rezilierea contractului de închiriere ce d-na Eliza Cărbunescu avea cu mine pentru apartamentul ce ocupă în comunicare cu singura cameră la care am fost redus să ocup eu.

«Instanța de apel, după ce se efectuează o descindere a unui domn Consilier delegat la localitate, constată asemenea că mă găsesc în prevederile legii și adoptă toate considerentele primei instanțe, dispunând însă ca să pun la dispoziția chiriei mele camera ce ocup, camera servitoarei cu ciment pe jos și de nelocuit, camera de materiale, a vechii mele industrii, cum și antreul transformat în biou, în lipsă de camere, pentru practicantii comerțului meu, ca și când aceste încăperi ar fi servit de locuința mea, proprietar. Toate acestea constatate în fapt prin descinderea făcută de d-l Consilier S. Popescu, în loc să ducă la respingerea apelului chiriei, printr'o greșită și rea înțelegere a probelor și violare a legii, a dus la admiterea în parte a apelului, obligându-mă la un schimb neprevăzut de lege».

II. «Nemotivare, exces de putere, omisiune esențială și violare a art. 1, § V, alin. 6 din legea de prelungirea contractelor dela 6 Aprilie 1922.

«Acțiunea mea a fost sprijinită pe art. 2, alin. c din legea dela 12 Aprilie 1922, extindere.

«Instanța de apel, prin exces de putere, primește concluziunile chiriei mele de a fi obligat să i dau în schimb locuința mea, pe care o măjorează cu magazia de depozit a industrii mele. camera servitoarei, nelocuită, cu ciment pe jos și un antreu transformat în cameră de lucru a personalului contabilității. Or. din textul art. 1, § V, alin. VI din legea dela 6 Aprilie 1923, referitoare la prelungirea contractelor de închiriere, se poate citi că este vorba de modificarea art. 2, alin. a și b, referitor la proprietarul care, locuind un alt imobil, voeste a se muta în imobilul ocupat de chirias, ceea ce nu este în speță. Așa că onor. Curte numai printr'un exces de putere, greșită interpretare și violare a acestui text de lege, a putut primi concluziunile apelantei obligându-mă la un schimb pe care legea nu l prevede.

«Asemenea onor. Curte de apel omite a se pronunța asupra apărării prin care arătam că nu se poate pune în apel concluziuni de schimb într'o acțiune făcută de mine în extindere».

Având în vedere deciziunea supusă recursului, din care rezultă că recurentul N. Ionescu, proprietar al imobilului în care intimata Eliza Cărbunescu, distentă, ocupă cu chirie un apartament, întemeindu-se pe dispozițiunile art. 2, lit. c legea din 1922, a cerut să se constate încetată prelungirea legală a contractului intimatei, pe motivul că dânsul, proprietarul, care locuiește în acelaș imobil și sub acelaș acoperământ, nu are încăperi suficiente;

Că această acțiune a fost admisă de prima instanță, care constată, în fapt, pe temeiul expertizei orânduită în cauză, că într'adevăr părțile locuiesc în acelaș imobil, proprietarul ocupând o singură cameră, insuficientă chiar ca odaie de dormit, fără nici un fel de dependențe, ca bucătărie, sufragerie, etc., pe când chiriașul ocupă pe acelaș antreu și sub acelaș acoperământ, un apartament compus din cinci camere spațioase, în care locuiește cu soțul său și un copil de zece ani;

Că, Curtea din București, în urma apelului chiriei, deși adoptă în totul faptele și motivele din sentința apelată, în ce privește evacuarea numitei și menține și în această privință dispozițiunile din sentința tribunalului, obligă însă pe recurent a pune la dispoziția chiriei un număr de patru încăperi din imobil, ce s'au constatat în urma cercetărilor locale făcute de Consilierul delegat, că dânsule are la dispoziția sa;

Având în vedere că, pentru a decide astfel, Curtea de fond motivează că, proprietarul cerând evacuarea pentru că are locuința neîncăpătoare, dânsul, potrivit art. 1, § V, alin. 6 din legea din 1923, trebuie să fie obligat a da chiriei în schimb, apartamentul ocupat de dânsul, compus din cele patru camere menționate, schimb care, constată și motivează Curtea de fond, este posibil în fapt și conform legii;

Având în vedere că, prin motivele formulate, recurentul se plânge de greșită interpretare și violarea art. 2, lit. c legea din 1922, nemotivare, exces de putere omisiune esențială și violarea art. 1, § V, alin. 6 legea din 1923;

Considerând că, dispoziția din art. 2, lit. c, legea din 1922, potrivit căreia proprietarul care locuiește el însuș o parte din imobil, având restul imobilului închiriat, poate evacua pe chiriașul său, dacă camerele ocupate de dânsul, proprietarul, sunt neîndestulătoare pentru nevoile imperioase ale familiei sale, a fost menținută și de legiuitorul din 1923, astfel că și sub imperiul acestei din urmă legiuri, proprietarul are dreptul la extinderea prevăzută de sus citat text de lege;

Considerând că, legiuitorul din 1923, în vederea reglementării raporturilor dintre proprietari și chiriași într'un mod care să se apropie cât mai mult de normal, a acordat, prin art. 1, § V, alin. 6, proprietarilor cari, locuind o casă a lor, care nu le este îndestulătoare, dreptul de a se muta în alt imobil al lor, aflat închiriat, cu obligația însă de a se da în schimb chiriașului locuința neîncăpătoare, din care voesc a se muta, de aici rezultă că prin această din urmă dispozițiune legiuitorul din 1923 a înțeles a modifica într'u câtva dispozițiunile din art. 2, lit. c legea din 1922 și a obligat pe proprietarul care cere extinderea de a da și dânsul locuința sa neîncăpătoare, chiriașului a cărui evacuare o cere;

Că, într'adevăr, ambele aceste două dispozițiuni prevăd două ipoteze distincte și conferă proprietarilor două drepturi deosebite, a căror exercitare este lăsată la facultatea lor, depinzând numai de stipulațiunile deosebite în care ei s'ar afla;

Că, în primul caz, legea acordă proprietarului care ocupă sub acelaș acoperământ cu chiriașul un apartament insuficient nevoilor sale familiare, dreptul de a se extinde și în apartamentul ocupat de chiriaș, fără a fi obligat a-i da nimic în schimb, de vreme ce legea presupune aci că ambele apartamente sunt necesare proprietarului și de aceea evacuarea se poate cere tocmai pentru ca proprietarul să aibă în ambele apartamente o locuință cât mai potrivită necesităților sale; iar în cea de a doua ipoteză legea are în vedere cazul proprietarului, care locuiește un imobil deosebit sau prin analogie un apartament chiar deosebit, dar ambele au încăperi mai puține ca imobilul locuit de chiriaș și care i-ar fi suficient și îi acordă proprietarului dreptul de a se muta în locuința mai încăpătoare a chiriașului, dându-i însă în schimb locuința pe care o ocupă la data cererii;

Că, astfel fiind, numai cu violarea și greșita interpretare a dispozițiunilor art. 2, lit. c legea din 1922 și și art. 1, § V, alin. 6 legea din 1923, Curtea de fond a obligat în speță pe recurentul, care ceruse extinderea și îndeplinea condițiunile din acest caz, de a da chiriei intimate, în schimb, camerele ocupate de dânsul; că aceasta cu atât mai mult cu cât această instanță nici nu constată măcar că apartamentul chiriei ar fi fost mai mare ca acel locuit de proprietar și suficient, prin el însuș să satisfacă necesitățile de locuință ale proprietarului;

Că, dar, ambele motive de casare devenind fondate, au a fi admise.

Pentru aceste motive, Curtea, admite recursul, etc.

CURTEA DE APEL CRAIOVA, SECȚIA I

Audiența de la 7 Martie 1924

Președinția d-lui PETRE PATRICIU

Eliza C. Cărbunescu cu N. Ionescu

Deciziunea Civilă No. 43

Inchiriere. — Acțiune în extindere, bazată pe art. II lit. c legea din 1922. — Admiterea ei de tribunal. — Rezilierea contractului și evacuarea chiriei.

Apel la Curte din partea locatarei. — Admiterea parțială a acestui apel, prin menținerea dispozițiilor primei instanțe în ce privește evacuarea; dar cu obligație pentru proprietar de a da în schimb chiriei camerele insuficiente ocupate de dânsul sub acelaș acoperământ. — Aplicarea dispozițiilor din art. I § V al. 6, legea din 1923, referitoare la schimbul de locuințe.

Recurs în casație din partea proprietarului pentru violare și greșită aplicare de lege. — Casare parțială.

Instanță de trimeret. — Nerezolvarea chestiunii limitate pe care primise delegație specială s-o soluționeze. — Nou examen al întregii pricini. — Respingerea totală a acțiunii proprietarului, admisă de instanța de fond a cărei decizie fusese ca ată în urma recursului făcut de proprietar.

Apelanta Eliza C. Cărbunescu prin d-l av. Dem. Paș-lega; intimatul N. Ionescu prin d-nii avocați Al. B. Iliescu, C. Negri.

Curtea,

Având în vedere apelul făcut de Eliza C. Cărbunescu cu autorizația soțului său C. Cărbunescu, contra sentinței civile a Tribunalului Ilfov secția IV c. c. cu No. 206/923;

Având în vedere că Înalta Curte de Casație și Justiție secția I prin deciziunea cu No. 9/924, casând decizi Curței de Apel secția II, din București, cu No. 237 din 923, a trimis afacerea a fi judecată din nou de această Curte de Apel;

Având în vedere actele cauzei și concluziile ambelor părți;

Având în vedere că acțiunea venită înaintea Tribunalului Ilfov, prin declinare de competență de la judecătoria ocolului V București, are de obiect a se declara reziliat contractul de locațiune între intimatul N. Ionescu, ca proprietar, și apelanta ca chirieșă, și a evacua apartamentul ce ocupă în imobilul proprietarului din București str. Lipscani 81;

Considerând că Tribunalul constată că reclamantul ocupă o singură cameră în imobilul de mai sus, insuficientă pentru nevoile sale, iar apelanta ocupă un apartament din 5 camere, și pe baza art. 2 din legea chiriilor din 14 Aprilie 1922, admite acțiunea și ordonă evacuarea chiriei;

Considerând că din actele cauzei și din desbaterile părților se constată că N. Ionescu, intimatul proprietar al imobilului din str. Lipscani No. 81, cu contractul vizat de Administrația Financiară a Capitalei București, sub No. 14142/916, a închiriat apelantei un apartament compus din 5 camere, și că, sub acelaș acoperiș, intimatul ocupă un alt apartament, în care locuiește fără familie, numai cu o servitoare;

Că, înaintea Tribunalului Ilfov și a Curții de București invocându-se de reclamant că apartamentul ce ocupă îi este insuficient, fiind compus numai dintr-o singură cameră, Tribunalul a însărcinat pe expertul G. Trestianu să cerceteze și acesta referă că proprietarul posedă o cameră de locuit și o cameră alături, iar Curtea de Apel din București a delegat un consilier să facă o descindere și acesta constată că proprietarul are la dispoziția sa, sub același acoperiș cu soții Cărbunescu, un apartament compus din două camere de locuit și elte două camere afectate de proprietar, una a

servi drept cameră de lucru personalului său de birou și alta drept cameră de materiale a cofetării sale;

Că aceste fapte nu au fost contestate de intimatul proprietar și fiind deci stabilit că dânsul posedă una cameră de dormit, una cameră de lucru în care recunoaște prin concluziile orale și scrise că lucrează personalul său de birou, practicanți elevi ai școlii de comerț, una cameră în care locuiește servitoarea sa și una cameră în care ar putea să-și instaleze bucătăria, are numărul suficient de camere ce îi recunoaște legea ca proprietar neînsurat și fără familie, ocupând singur apartamentul și, deci, nu mai poate fi primit ca în baza art. 2 și 1 din legea chiriilor din 1922 și 1923, a cere să ocupe și apartamentul apelantei;

Că astfel fiind apelul făcut de către Eliza C. Cărbunescu este întemeiat, și ca atare cată a fi admis, respingându-se ca nefondată acțiunea reclamantului proprietar N. Ionescu;

Având în vedere și cererea de cheltueli de judecată solicitată de apelantă, Curtea apreciind cheltuelile ce acesta a făcut în proces îi acordă suma de una mie lei, plus taxele de executare la plata cărei sume urmează a fi obligat intimatul N. Ionescu;

Pentru aceste motive redactate de d-l Consilier Epaminonda Sculi, Curtea, admite de fondat apelul făcut de Eliza C. Cărbunescu cu autorizația soțului C. Cărbunescu în contra sentinței civile a Tribunalului Ilfov secția IV c. c. cu No. 206/923.

Infiră menționata sentință.

Respinge ca nefondată acțiunea intentată în contra numitei apelante de către N. Ionescu, etc.

(ss) P. Patriciu, Dem. Polichron, Ep. Sculi, C. M. Ionescu.

NOTA. — Speța rezolvată prin cele trei deciziuni mai sus reproduse e următoarea:

D. N. Ionescu, proprietarul imobilului situat în București, str. Lipscani No. 81, ocupă, personal, în acel imobil, sub acelaș acoperământ cu chirieșă sa Eliza Cărbunescu, care se folosește împreună cu soțul ei de cinci încăperi, o singură cameră ce-i servește de dormitor. Într-o atare strâmtoare, și întemeiat pe dispozițiunile art. II lit. c, legea din 1922, dispozițiuni menținute prin legea din 6 Aprilie 1923, exercită împotriva chiriei sale acțiunea în extindere, acțiune pe care tribunalul Ilfov, S. IV, după efectuarea unei expertize, prin sentința civilă cu No. 206-923, i-a admis-o, pronunțând rezilierea contractului de închiriere și ordonând evacuarea chiriei din apartament.

Aceasta făcând apel, Curtea din București, Secțiunea a II-a, prin deciziunea civilă cu No. 237 din 9 Iulie 1923, deși a operat o descindere, n'a putut ajunge la altă concluzie decât aceea a primei instanțe, și anume că proprietarul nu are la dispoziție numărul de încăperi la care legalmente are dreptul pentru satisfacerea nevoilor sale imperioase, considerație care a determinat-o să adopte în totul faptele și motivele din sentința tribunalului în ce privește evacuarea chiriei. Un spirit de judecată pretoriană a împins însă Curtea, ca, printr-o schimbare a temeiului juridic al pricini, să aplice acțiunii în extindere, pe care era chemată s-o soluționeze, prevederile legii din paragraful referitor la schimbul de locuințe. Ca urmare, a admis în parte apelul chiriei, și menținând dispozițiile sentinței apelate, a obligat însă pe proprietar să dea în schimb acesteia camerele ocupate de el în acelaș imobil.

În potriiva acestei deciziuni chiriaşa nu a făcut recurs. Proprietarul atacând însă cu recurs deciziunea Curţii din Bucureşti, pentru gresită interpretare şi violare a art. II al. c, legea din 14 Aprilie 1922, şi art. I, § V, al 6, legea din 6 Aprilie 1923, motivele de casare fiind socotite fondate, decizia Curţii de Bucureşti S. II a fost casată, şi pricina trimeasă în judecata Curţii de Apel din Craiova, unde a fost repartizată la S. I.

Această instanţă de trimitere, fără a se preocupa câtuşi de puţin de rostul sesizării sale prin decizia de casare, a intrat în examenul complex al apelului făcut de chiriaşa Eliza Cărbunescu, ca şi când acest apel ar fi fost pentru prima oară supus judecăţii, şi, contrazicând însăşi constatările de fapt ale instanţei de apel a cărei deciziune fusese casată, i-a dat locatarei definitiv câştig de cauză, admitându-i în totul apelul pe care Curtea din Bucureşti i-l primise numai în parte, şi respingând ca nefundată acţiunea proprietarului pe care acea Curte i-o admisesse cu modalităţi.

Din cele mai sus expuse rezultă că ne aflăm în prezenţa unor fapte şi împrejurări nu tocmai banale, şi suntem nevoiţi a ne mărturisi surprinderea, cu toată obicinuinţa în care ne aruncă mereu ciudăţeniile judiciare.

Prima chestiune nu este aşa de gravă. O instanţă judecătorească a fost ademenită de pretorianul miraj, şi, pentru a-l atinge, a confundat două situaţiuni juridice distincte, a încercat imbinarea unor texte cari, făcând parte dintr'un conglomerat legislativ, îngăduiesc toate fantaziile. Scopul, — ocrotirea unui biet chiriaş, — scuză mijloacele.

Suprema noastră instanţă stabilise însă de mult că atunci când e vorba de acţiunile în extindere, organizate de art. II, lit c, din legea dela 14 Aprilie 1922, evacuarea chirieşului trebuie să fie totală; că legea nu subordonează dreptul pe care i-l conferă proprietarului, condiţiunei ca apartamentul ce voeşte a evacua să aibă exact numai camerele recunoscute de lege ca fiindu-i indispensabile, şi nici nu înţelege să impună proprietarului, pe care în această privinţă la favorizat, un trai comun cu chiriaşul în acelaş apartament, pentru a se putea astfel sustine că evacuarea ar trebui să fie limitată numai la o parte din apartamentul locuit de chiriaş. (1).

Evacuarea aşa dar e firesc să se opereze fără nici o obligaţie de schimb de încăperi.

A venit legea actualmente în vigoare. Această lege, în tendinţa-i vădită de-a acorda proprietarilor noi drepturi şi avantagii, pe lângă cazurile de evacuare prevăzute mai înainte: cazul proprietarilor toleraţi sau chiriaşi (art. II lit. a şi b) şi cazul proprietarului strămtorat, aflat sub acelaş coperământ cu chiriaşul său (art. II lit. c), a prevăzut cazul schimbului de locuinţe.

Această dispoziţie novatoare e datorită unui amendament propus de senatorul Tony Iliescu. Declaraţiunile făcute de d-sa ne indică scopul urmărit prin acel amendament, pe care senatul l'a admis, fără nici o discuţie :

„Am luat cuvântul ca să propun la acest cap. 5. un amendament care a fost admis şi de Comitetul delegaţilor şi de d. Ministru al Justiţiei, şi anume:

„Proprietarul care locuieşte într'o casă a sa şi

n'are încăperi se poate muta în alt imobil sau, dând în schimb chiriaşului casa pe care a locuit-o el“.

„Domnilor, un proprietar cu familie numeroasă, 5, 6 şi 7 membri, este nevoit să stea în două până la trei odăi şi într'un alt imobil al lui o persoană sau două să locuiască în 7—8 camere. Înţelesul acestui amendament este că nu e lăsat la capriciul proprietarului a-şi alege imobilul. *Justiţia va decide, de la caz la caz, dacă imobilul e realmente neîncăpător*, având în vedere numărul camerelor de locuit iar nu luxul sau confortul“.

(2).

Amendamentul a devenit apoi lege, cu o singură modificare, în loc de „şi n'are încăperi“ s'a zis „şi nu-i este încăpătoare“ îndreptându-se fără îndoială o greşeală de copist, — şi în loc de „casa pe care a locuit-o el“, „casa ce o locuieşte el“ adică punându-se la punct timpii unui verb.

Atât şi nimic mai mult. În ce priveşte desbaterile Camerei, declaraţiunile ministrului de justiţie, n'au făcut decât să întărească spiritul legislativ, desprins din arătările d-lui senator Iliescu.

D. I. Th. Florescu, răspunzând unor întrebări, a spus:

„... D. Răutu, împreună cu alţi deputaţi, a întrebat cum se interpretează amendamentul pus la Senat, iar nu de mine şi care zice: „proprietarul etc...“.

„Acest amendament priveşte pe acei proprietari cari au o familie numeroasă şi cărora li se va permite prin justiţie să facă schimb cu chiriaşul lor, când *acesta are o familie mai puţin numeroasă şi o locuinţă mai încăpătoare*. Nici o şicană nu va fi cu putinţă pentru că totul trebuie cerut justiţiei...“.

(3).

Dispoziţia legală de care ne ocupăm apare aşa dar ca o dispoziţie nouă, cu totul distinctă de cea cuprinsă în art. II lit. c. din vechea lege, şi pe care legiuitorul din 6 Aprilie 1923 a menţinut-o. Acţiunea sprijinită pe ea nu e propriu zis o acţiune în evacuare ca acţiunea în extindere pe care o îngăduie art. II lit c. Nici legiuitele criterii nu sunt identice: de oarece spre deosebire de schimbul locuinţelor, ipoteză în care totul e vag şi lăsat la suverana apreciere a judecătorului, când e vorba de extindere, legea indică normele şi condiţiile ce trebuiesc observate, răstrângând puterea de apreciere judiciară. Distincţia e dar fundamentală; Curtea de Apel din Bucureşti, S. II lu putea s'o nesocotească fără a viola legea, iar Înalta Curte de Casaţie, care veghează la stricta aplicare a legilor, a casat cu bună dreptate decizia Curţii de Bucureşti.

Relevăm însă o contradicţie în Jurisprudenţa Înaltei Curţi de Casaţie, în ce priveşte interpretarea art. I, § V, al 6, legea din 1923, căci suprema instanţă a hotărât, casând o sentinţă a tribunalului Botoşani, că „nevoia de locuinţă a proprietarului care voeşte a ocupa imobilul său, pe temeiul susmenţionatului text, nu are a se aprecia în mod arbitrar de instanţele de fond, *ci ea cată a fi apreciată după acelaş criteriu fixat de art. II, lit. c din legea dela 14 Aprilie 1922*, adică câte o cameră pentru fiecare membru al familiei în vârsta mai mare de 10 ani, plus una cameră de lucru pentru proprietar“.

(4).

Prin această decizie, Înalta Curte însăşi săvâr-

2) V. Conduratu şi Velescu, Inchirierea sub regimul legii din 6 Aprilie 1923, Desb. Sen., pag. 51.

3) V. Conduratu şi Velescu, op. cit., Desb. Camerii, pag. 73.

4) Cas. I. dec. No. 1285 din 17 Decembrie 1923; *Jurisprudenţa Română* No. 5 din 1924, sp. 122.

1) Cas. I. dec. No. 1002 din 10 Octombrie 1922; *Jurisprudenţa Română* No. 3/923, sp. 36.

șeste greșeala pe care a imputat-o Curtea de Apel din București, S. II. atunci când a casat decizia pe care o criticăm, căci sau este exact ca cele două dispoziții legale sunt diferite atât prin scop, caracter și criterii, și în cazul acesta nu pot fi în nici un chip îmbinate pe cale de interpretare, sau din potrivă, și atunci Curtea de Apel din București, se poate mângâia că a suferit o nejustificată casare.

II. Să trecem însă la partea cea mai interesantă a acestei note, pe care ne-o sugerează faimoasa decizie a Curții de Apel din Craiova Secția I.

Iată o instanță de trimitere care, în loc să examineze și să soluționeze, într'un sens sau altul, chestiunea supusă judecății sale, prin efectul casării și în urma recursului făcut de proprietar, și anume chestiunea de se ști dacă se pot aplica dispozițiunile privitoare la schimbul de locuințe într'o acțiune în extindere, a procedat la un nou examen al întregii pricină, și fără să fie seamă de ceea ce era definitiv judecat între proprietar și chiriaș, — datorită consideratiunii că aceasta nu atacase cu recurs decizia Curții de București, — a admis în totul apelul locatarului și a respins acțiunea proprietarului, acțiune admisă de prima instanță de fond.

Nu numai principiile de drept cari stabilesc efectele și întinderea deciziunilor de casare, ci bunul simț chiar a suferit o jicnire prin această soluțiune.

În adevăr, e de doctrină și jurisprudență că o casare poate să nu fie decât parțială, fie pentru că recurentul n'a atacat decât unele dintre punctele unei judecăți, fie pentru că instanța supremă a respins unele dintre mijloacele propuse. În asemenea cazuri hotărârile instanțelor de fond supuse recursului *păstrează autoritatea lucrului definitiv judecat, în ce privește dispozițiile cari nu sunt atinse prin decizia de casare*. Casarea, *deși pronunțată în termeni generali*, nu atinge prin urmare decât punctele expres vizate prin recurs, și dispozitivul Înaltei Curți de Casare se interpretează prin motive, — ceea ce se exprimă, după Fav. zicându-se că *o casare nu poate avea întindere mai mare decât mijlocul care i-a servit de bază*. (5).

De aci concluzia logică: puterile instanței de trimitere depind exclusiv de Curtea de Casare, cu titlu de delegație specială, și sunt așa dar *închise în limitele casării pronunțate*, fie în mod expres, fie pe cale de consecință. Și dacă este exact că o pricină revine întreagă în starea în care s'a aflat înaintea Jurisdicțiunii a cărei deciziune a fost casată, anterior pronunțării acelei deciziuni, această regulă nu se aplică în ce privește punctele împotriva cărora n'a existat recurs sau cari au fost respinse, și cari au dobândit prin urmare autoritate de lucru judecat (6).

Toate aceste principii Curtea de Apel din Craiova S. I le-a ignorat. Depășind puterile pe cari le primise dela Înalta Curte de Casare, cu titlu de delegație și nesocotind lucrul definitiv judecat între proprietarul N. Ionescu și chiriașul lui, în ce privește evacuarea, a ajuns la soluția stranie de a tăgădui acestuia un drept pe care îl dobândise, creindu-i astfel o situație mai rea decât cea pe care i-o hărăzise decizia Curții de Apel din București, decizie neatacată cu recurs de către locatară. Cel mai elementar bun simț juridic se revoltă în fața unui atare re-

zultat. În plus, prestigiul justiției s'ar putea zice că e atins.

Prin expunerea de motive care precede noul proiect de lege privitoare la regimul excepțional al raporturilor dintre proprietari și chiriași, actualul ministru al justiției, explicând inovația introdusă în mecanismul de judecare a Înaltei Curți și anume dreptul acordat acelei supreme instanțe *de a evoca și judeca chiar fondul în caz de casare*, dacă pricina nu reclamă noi constatări de fapt, arată că această măsură își găsește justificarea în considerația că practica a dovedit că trimiterea după casare nu era de fapt de multe ori decât o formalitate, de oarece instanța de fond nu făcea decât să pronunțe ceea ce suprema instanță hotărâse.

Decizia Curții de apel din Craiova pe care o publicăm, a sosit la vreme spre a evidenția că noua dispoziție legală va servi de corectiv și pentru alte neajunsuri, că va scuti adesea pe impricinați de a cădea victima unor erori judiciare, ca aceia săvârșită la Craiova, în procesul N. Ionescu.

Aceste observațiuni cari, într'o altă revistă, ar fi fost la locul lor sub titlul: „*Tribulațiunile unui biet proprietar*”, le-am fi putut încheia, înălțând o *polichronie* pentru cei ce au semnat decizia Curții de apel din Craiova, deciziune ce are ca un adevărat *anachronism* juridic, într'o epocă în care sunt bine precizate efectele și întinderea deciziunilor de casare.

IPER.

TRIBUNALUL PRAHOVA, SECȚIA II

Audiența dela 8 Februarie 1924

Președinția d-lui GH. V. MANOLIU, Judecător

Societatea Astra Română cu Primăria Com. Ploști

Taxe comunale. — Deosebirea între taxe și impozite. — Comisiune interimară. — Atribuțiuni. — Dacă se pot înființa noi taxe comunale? — Taxa de 0,01, 0,02, 0,03 bani la suta de kgr. pe produse petrolifere ce intră sau ies din oraș. — Societăți petrolifere. — Scutire de impozite directe prin legea încurajării industriilor naționale. — Drept câștigat. — Dacă această taxă poate fi aplicată Societăților petrolifere. — Art. 109 din Constituție, art. 104 și 105 din legea organizării comunelor urbane. — Decretul lege 1331/1919 și art. 1 și 4 din legea maximului din 1923. — Legea încurajării industriilor naționale.

1. Deosebirea între taxe și impozite este că pe când cea dintâi este impusă în schimbul unui serviciu sau folos oferit, cea de a doua este stabilită direct pe imobile și persoane.

2. După decretul lege No 1331/1919, Comisiunilor interimare li s'au dat aceleași atribuțiuni ca și Consiliilor comunale în ceea ce privește întocmirea bugetului communal și să facă aplicarea lui pe exercițiul anului viitor, conformându-se legii de organizare a comunelor urbane și legii maximului. Așa că ele pot înființa taxe noi comunale cu aprobarea Ministerului de Interne pentru echilibrarea bugetului communal pe baza legii maximului.

3. Societățile petrolifere deși sunt scutite de plata impozitului direct, conform legii încurajării industriilor naționale, nu sunt însă scutite de plata taxelor comunale noi înființate.

4. Scutirea de impozite directe acordată Societăților petrolifere nu poate constitui un drept câștigat, ci numai un avantaj bănesc temporar.

Apelanta prin av. C. Cristodorescu, intimata prin av. D. I. Nicolaescu și N. I. Părvulescu.

5) Fay, La Cour de Cassation, No. 263 și 264.

6) Fay, loc. cit. No. 275.

Tribunalul,

Asupra apelului făcut de Societatea «Astra Română», Societate anonimă din București str. Doamnei 10 cu domiciliul ales la fabrica Astra Română str. Minicui, în contra deciziei Comisiunii Interimară a Comunei Ploești din 26 Decembrie 1922, prin care s'a respins ca nefondată contestațiunea ce a făcut contra urmăririi începută de percepția Ploești cu somațiunea No. 1 din anul 1922 prin care numita societate este invitată să vă plătească suma de lei 301,771 ca taxă de accize pe produsele petrolifere eșite din fabrica Astra Română în cursul lunii Aprilie anul 1922;

Având în vedere actele dela dosar, precum și susținerile d-lui C. Cristodorescu avocat, procuratorul societății apelante și pe d-ii avocați Tomescu, D. I. Nicolaescu și N. Părvulescu din partea intimății precum și concluziunile scrise depuse la dosar;

Că din actele și debaterile urmate în cauză precum și din discuțiunea ce a urmat înaintea comisiei interimare Ploești, cu ocaz a judecării contestațiunii, apelanții au susținut, că taxele de 1, 2 și 3 bani pe su a kgr. impuse de comuna Ploești, asupra produselor petrolifere, care ese și se exportă din fabrica Astra Română Ploești sunt fără temei legal, Comisiunea interimară n'are puterea de a le înființa, pentru că prin constituție, legea organiză ei comunelor urbane, D. L. 1331/919 și legea maximului, dreptul de a impune asemenea dări, revine numai consiliului comunal; iar pe de altă parte, să susține de apelant, că comisiunile interimare urbane și rurale, nu mai au toate atribuțiunile, ce legile de astăzi conferă consiliilor comunale, pentru că prin textul legii din 19 Aprilie 1921, *Monitorul Oficial No. 15*, ne arată că legea asupra unor măsuri excepționale din 9 Ianuarie 1917, încetează de a mai produce vre-un efect pe ziua de 1 Aprilie 1921;

Având în vedere că Presedintele Comisiunii Interimară, în scop de a echilibra bugetul pe anul 1922—1923, trebuie să înscrie la cheltueli o sumă de 23.000.00 în loc de 12.000.000, cât a fost pe 1921—1923, nu-i rămâne de cât să recurgă la crearea de noi taxe și în consecință comisiunea interimară în unanimitate, aprobă pe baza art. 4 legea maximului, ca în schimbul ce și comuna îl face cu întreținerea drumurilor din interiorul orașului de care uzează fabricile de petrol, să se perceapă dela 1 Aprilie 1922, pentru produsele ce es din fabrici taxa de 0,1 ban pentru kilogramul de derivatele petrolului, ca combustibil; 0,02 bani pentru kgr. de petrol și benzina și 0,03 bani la uleiuri-taxe, cari au fost aprobate de către Ministerul de Interne; tot deodată cu începerea dela aplicarea acestei taxe comisiunea dă cide ca taxa de povară pentru fiecare vagon, încărcat cu marfă, ce intră în fabrica de petrol, să fie desființată;

Având în vedere că starea de război, pricinuind o profundă sdrucinare în viața economică și aproape totul fiind nevoie de refăcut, pe de o parte cheltueli mari necesitară reparațiunea stărei rele de lucruri, de care avutul public a suferit, astfel că finanțele statului ne mai putând satisface cerințele să recurgă la înființarea de impozite și comuna ca și statul, având lipsuri de îndreptat, a fost nevoită să recurgă la majorări sau înființări de noi taxe;

Că dela început neputându-se lua măsuri prin dispozițiuni legislative cari în rezultatul unei conlucrări ale puterilor Statului din timpul normal, s'a impus ca normă obligatorie, atât în ce privește dispozițiunile legale cu caracter fiscal, cât și în acela de ordin economic și social, măsuri luate prin decrete-legi, care se întemeiază pe dreptul de necesitate, născut din împrejurările războiului în realizarea acestui scop prin decretul-lege 1331 din 22 Martie 1919 modificându-se unele dispozițiuni din ale art. 39, din legea organizării comunelor care se recunoaște dreptul ca comisia interimară să întocmească bugetul comunal, pe exercițiul anului viitor, și a face aplicarea lui, prin aceasta s'au asimilat puterile consiliului comunal, cu a e comisiunii interimare: iar prin art. 1 din Legea publicată în *Monitorul Oficial* 15 din 19 Aprilie 1921, se prevede ca comisiunile interimare urbane și rurale, vor continua să îndeplinească toate atribuțiunile ce legile în vigoare le conferă consiliul comunal;

Având în vedere că comisiunile interimare după decretul-lege mai sus vo bit, având puterea de a întocmi bugetul și de al aplica, are ca consecință fi ească și dreptul de a crea noi taxe, cu observațiunea și în temeiul textelor din consti-

tuție, legea organizării comunelor urbane și legea maximului, căci prin buget se înțelege actul prin care sunt prevăzute și autorizate veniturile și cheltuelile anuale, ale statului sau altor servicii pe care legile le supun la aceleași reguli. (A se vedea Disescu, *Drept administrativ* pag. 1110); aceasta fiind și în intențiunea și scopul legiuitorului, căci admitând la interpretarea, că Comisiunea Interimară mărginindu-se numai la acte de ad-ție și n'ar avea dreptul să creieze impozite, taxe sau să majoreze pe cele existente nu s'ar mai fi înscris și modificat textul art. 39. l. c. urbane, ci s'ar fi mărginit a se rosti că comuna va lucra, pe exercițiul anului viitor cu bugetul anului expirat;

Având în vedere textul art. 109. din constituție că nici un impozit de orice natură nu se poate stabili de cât în baza unei legi, iar prin art. 104. din legea organizării comunelor urbane, cu dările și contribuțiunile comunale se hotărăsc de consiliul comunal cu formele anume prevăzute în acest text, iar art. 105. din lege dispune că, nici o dare comunală nu se poate așeza decât numai prin lege;

Că pe de altă parte legea asupra maximului din 1893. modificată în ultimul timp la 22 Iunie 1923 (*Monitorul Oficial* 66/923) prevede ca: comunele urbane vor putea înființa cu aprobarea Ministerului de Interne taxe și contribuțiune pentru acoperirea cheltuelilor în marginile și cu destinațiunile stabilite prin tabloul anexat la lege;

Că controlul pe care îl exercită asupra comunei puterea legiuitoare precum și autoritatea executivă tutulora, cu privrea la crearea de taxe și contribuțiuni de către comună, derivă din dreptul public pentru că, comuna este o persoană morală fără o existență reală și controlul este făcut în scop de utilitate generală;

Având în vedere că societatea apelantă nu recunoaște un titlu legal taxelor impuse pe petrol și derivate, de către comună pe temeiul art. 4. din legea maximului de oarece comuna pretinde că, aceste taxe se percep în schimbul reparațiunei sau lucrul din nou al stradelor și deci susține apelanta, că ar reprezenta o contribuțiune la prestațiunea drumurilor comunale, care se referă la persoane fizice și deci necompatibile cu societățile. persoane fictive; că ele nu reprezintă nici un echivalent, deoarece societățile au cale ferată, închiriată dela stat, care trece pe teren luat cu arendă dela particulari: pentru vehicule plătesc deja taxe și orice intrare și eșire de petrol și derivate se face pe cale ferată, și în tot cazul aceste taxe reprezintă un impozit direct, care nu poate fi impus pe temeiul legii maximului;

Având în vedere că cuvântul impozit în legile cu caracter fiscal, e luat cu diferite înțelesuri, ceea ce poate da naștere la nedumeriri, când constituie o taxă și când e privit ca impozit, textele întrebunând deopotrivă cuvântul de dare, contribuție, impozit, taxă, după cum se face uz de legiuitor în legea de organizare a comunelor urbane, în legea maximului, a timbrului, etc. Este însă în deoște recunoscut că, taxa este impusă în schimbul unui serviciu dat spre deosebire de impozit propriu zis, care se împarte în două categorii: direct sau contribuțiune directă este acela stabilit direct pe terenuri sau persoane care se percepe cu ajutorul cadastrului sau rolului de impunere și trece imediat dela contribuabilul impus la percepătorul însărcinat a primi valoarea și a doua categorie impozit indirect sau contribuțiune indirectă, care sunt așezate asupra obiectelor de consumație, sau pentru serviciile procurate și sunt percepute prin simpla aplicare a unui tarif, fără stabilirea unui rol nominal și fără determinarea individuală a celui ce datorează. (A se vedea *Dallez Dictionnaires, pratique de droit* litera I. pr. 1 și 3, pagina 718 vol. 2);

Având în vedere că, prin art. 4 din legea maximului, comunale urbane pot înființa taxe și contribuțiuni pentru folosința temporală a bunurilor din domeniul său public dând ca exemplu o enumerare demonstrativă, sau pentru serviciul ce vor regula a se face pentru usul particular al locuitorilor;

Că aceste contribuțiuni reprezentând pentru comună serviciul cel face societăților petrolifere ca: aducerea apei potabile, în cartierul fabricelor unde din cauza rezidurilor apa de băut s'a stricat; calea ferată ce trece peste drumuri comunale, conducta de petrol; iar cesternele societății aduc produse în oraș spre vânzare;

Că din însuși termeni întrebunțați de legiuitor în art. 1 din legea maximului, reese că atribuțiunile ce sunt im-

puse în baza acestei legi sunt simp'e taxe, stabilite în vederea unui serviciu dat și pe care taxe, societățile petrolifere, le-a facturat în diversele operațiuni de vânzare a produselor lor, către Primăria Ploești serviciul C. M. S., direcția C. F. R., încasând taxele dela consumatori, chiar când acestea erau instituțiuni publice;

Că, față cu o stare de lucruri în transformare ne fiind cu puțință a se efectua alegeri comunale, schimbarea ce se observă în edictarea diferitelor dispozițiuni cu caracter fiscal, a fost impusă de nevoia ce se simțea pentru acoperirea deficitelor bugetare, (și Înalta noastră Curte de Casație s. III-a decizia 444/921), a recunoscut că înființarea taxelor comunale de către comisia interimară se întemeiază pe dreptul de necesitate, născut din împrejurările războiului, în urmă legea a asimulat după cum am văzut mai sus puterile comisiei Interimare cu ale consiliului comunal și în fine prin legea maximului să se ratifice toate taxele create de comisiunea interimară în vederea echilibrării bugetului (art. 5 din lege);

Având în vedere că, conform dispozițiunilor legii maximului prin care s'a ratificat impunerea de taxe pe anii precedenți și fiindcă comisiunea interimară a comunei Ploești în vederea de înființare de noi taxe s'a întemeiat tocmai pe dispozițiunea art. 4 din vechea lege a maximului același text în acea aflată în vigoare, cari taxe au și fost anterior aprobate de Ministerul de Interne cu ordinul No. 22865/922 și recunoscute prin jurnalul Consiliului de Miniștri publicat în „Monitorul Oficial” 226/923 cu ocaziunea fixării prețurilor maximale la petrol, și au fost trecute ca venit în bugetul comunei, aceasta are un titlu valabil de împlinire derivând din legea maximului în baza căreia au și fost înființate. (A se vedea jurisprudența în acest sens și decizia casației s. III No. 1426/921 în „Curierul Judiciar” 18/922);

Că pe de altă parte societatea apelantă susține că crearea acestor taxe cari le consideră ca impozit direct, ele nu ar putea fi aplicate față de soc. petroliferă, care se bucură de avantajele acordate prin legea încurajării industriei naționale;

Având în vedere că deși, este adevărat că prin art. III litera i, din menționata lege se prevede scutirea de orice impozit direct, către stat, județ și comună, totuși taxa înființată de comună pentru petrol și derivate nu poate fi privită ca un impozit direct, care nu se impune de cât pe terenuri și persoane și chiar dacă s'ar admite ca aceste taxe ar reprezenta un impozit direct, societatea apelantă nu i se poate plânge că i se iualcă un drept câștigat de o lege fiscală, care e de ordine publică, de oarece statul e interesat ca și acum, și legea ar putea reveni asupra trecutului fie pentru a aprecia condițiunile de legalități ale unui act, fie pentru a modifica sau suprima efectele unui drept deja realizat. (Pleniol, Vol. I, No. 243; și Laurent se rostesc asupra dreptului câștigat: «din moment ce un legiuitor nu ridică cetățenilor un drept de proprietate, el poate să reglementeze trecul și deci să modifice chiar contractele, atunci când interesul general reclamă aceasta. Poate în numele interesului general să reglementeze, cu efect retroactiv usajul și exercițiul proprietății de oarece nu se mai află în fața unui drept, ci a unui interes mai mult sau mai puțin mare».—Laurent (vol. I No. 162, 196);

Astfel că societatea Astra Română neputând invoca în folosul său vre un drept de proprietate, ci un interes, un privilegiu temporal, care poate fi modificat după cum starea dictată de nevoile economice sau sociale o reclamă;

Pentru aceste motive redactate de l judecător de sedință Gh. V. Manoliu, Tribunalul privește apelul ca nefondat.

(ss) G. V. Manoliu; P. Theodor.

NOTA. — Chestiunile ce s'a pus în discuțiunea Tribunalului sunt : 1) Dacă Comisiunile interimare au dreptul de a înființa noi impozite comunale, 2) Dacă taxa de 0.01, 0.02 și 0.03 la sută asupra produselor petrolifere constituie un impozit direct sau o taxă, 3) Dacă Societățile petrolifere fiind scutite de plata impozitului direct, prin legea încurajării industriilor naționale, această scutire constituie un drept câștigat, care nu poate fi ridicată de nici o lege fiscală.

Asupra primei chestiuni : Decretul-lege 1331/919

și legea din 19 Aprilie 1921 (Monitorul Oficial No. 15/921) au soluționat deja chestiunea în mod definitiv, modificând legea organizării comunelor urbane din 1894, în sensul că Comisiunile interimare au aceleași atribuțiuni ca și Consiliile comunale în ceea ce privește alcătuirea bugetului comunal și a stabilirii veniturilor și cheltuelilor, deci implicit de a înființa și noi taxe comunale. În același sens s'a pronunțat și Înalta Curte de Casație s. III, 1426 din 16 Decembrie 1921, în Curierul Judiciar No. 18/922 pag. 283 cu nota redacției.

Singura condițiune ce se cere ca aceste taxe să fie valabile, este ca ele să fie aprobate de Ministerul de Interne.

Această modificare a fost impusă legiuitorului de necesitățile survenite după războiu, când alegerile comunale nu se puteau efectua din cauza schimbării sistemului electoral, și mai cu seamă a nevoilor financiare și edilitare, pe cari Comunele nu și le puteau satisface prin vechile impozite comunale.

Asupra chestiunii a doua, Tribunalul având în vedere discuțiunile ce s'au făcut în doctrină asupra deosebirilor dintre taxe și impozite,¹⁾ consideră cu drept cuvânt, că, taxa de 0.01, 0.02, 0.03 bani la suta de Kgr. pe produsele petrolifere ce intră sau ies din oraș, aplicându-se în mod tarifar asupra unor anumite articole industriale, nu poate constitui un impozit direct, ea percepându-se de Comună în schimbul unui serviciu : repararea stradelor deteriorate de transporturile atât de frecvente ale Societăților petrolifere, căci orașul Ploești, fiind situat într-o regiune petroliferă, era natural ca aceste produse să se scurgă prin oraș.

Asupra chestiunii a treia : Tribunalul de asemenea a dat o soluțiune juridică, căci scutirea Societăților petrolifere de către impozitul direct — nu constituie un drept câștigat, — chiar dacă am admite că taxa comunală ar reprezenta un impozit direct, — ceea ce am văzut că nu este, — căci legea încurajării industriilor naționale acordă acest avantaj numai temporar și legiuitorul îl poate ori când retrage, mai cu seamă când este vorba de un interes fiscal, știut fiind că legile fiscale sunt de ordine publică.

Dealtfel s'a mai întâmplat cazul și cu împrumuturile de Stat interne din 1916 și 1919, care deși scutește de impozit prin lege, li s'au ridicat această scutire prin noua lege a contribuțiunilor directe din 1923.

E. C. D.

TRIBUNALUL JUDEȚULUI VASLUI

Audiența de la 11 Februarie 1920

Președinția d-lui D. C. ZAHARIA, Judecător

Sentință corecțională No.

Prevenit. — Acțiune publică. — Decesul inculpatului. — Dacă instanța mai poate hotărî asupra acțiunii private? — Apel. — Admisibilitate. — Art. 12 pr. pen.

Potrivit art. 12 pr. pen. acțiunea publică se stinge prin moartea prevenitului, însă acțiunea privată se poate cerceta contra moștenitorilor prevenitului.

1) Vezi Jêze Cours élémentaire de sciences de finances et de législation financière, ed. 5, 1912, chap. Impôt; H. Berthélemy, Traité élémentaire de droit administratif; Chap. II, Principes généraux de la législation fiscale, pag. 962 și urm.; C. Dissescu, Drept administrativ.

In apel, se poate continua acțiunea privată, când inculpatul a decedat posterior primei condamnățiuni, însă când a decedat la data intentării acțiunii, acțiunea publică fiind stânsă, prima instanță era incompetentă de a mai judeca acțiunea privată ca judecător penal, ea trebuind a fi continuată pe cale civilă, — prin urmare, în speța, apelul reprezentantului inculpatului decedat urmează a fi admis.

Tribunalul,

Având în vedere apelul părții civile I. Turcanu și a mamei inculpatului ca răspunzătoare de despăgubiri civile Ecet, Mihailescu;

Având în vedere excepția ridicată de Ec. Mihailescu, că prin moartea fiului ei Dinu, la 11 Aprilie 1917, acțiunea publică era stinsă la data intentării acțiunii de față 27 Mai 1919, și deci acțiunea privată urmează a fi intentată numai pe cale civilă conf. art. 12 pr. p.

Considerând că din extractul de deces alăturat la dosar se constată că într'adevăr inculpatul era încetat din viață la data introducerii prezentei acțiuni pentru răniți cu incapacitate de lucru, care a devenit permanentă; iar partea civilă pretinde despăgubiri dela reprezentanta defunctului inculpat;

Considerând că art. 12 proc. pen. cari prevede că acțiunea publică se stinge prin moartea prevenitului, adică că acțiunea privată se poate exercita în contra prevenitului și în contra reprezentanților săi;

Considerând că dacă în apel poate fi continuată o acțiune civilă în contra moștenitorilor sau reprezentanților răspunzători civilmente ai infractorului decedat după intentarea acțiunii publice, nu tot același lucru se poate când la data intentării acțiunii infractorul încetase din viață, și deci acțiunea publică era stinsă; în acest caz prima instanță devine incompetentă, fiind că acțiunea publică fiind stinsă, rămâne numai acțiunea privată, care nu mai poate fi judecată de un judecător penal;

Considerând că față de acestea rezervându-se paciențului calea civilă, apelul său nu este fondat, iar apelul reprezentantei inculpatului decedat urmează a fi admis, reformându-se în totul cartea de judecată apelată;

Pentru aceste motive redactate de d-l judecător de sedință D. C. Zaharia;

De acord cu concluziile d-lui Procuror; Hotărăște.

(ss) D. C. Zaharia, I. Panțu

JUDECĂTORIA OCOLULUI IV BUCUREȘTI

Audiența dela 1 Martie 1923

Președinția d-lui G. SLAMA, Judecător

Călina G. D. Bădiceanu cu Mitrana Ion Catană

Carte de judecată No. 320

Act dotal. — Regim dotal. — Dacă constituie o derogare dela dreptul comun. — Trebuie să rezulte expres din contextul actului. — Vânzare. — Valabilitate. — Art. 1227, 1248, 1253, 1255 cod. com.

Regimul dotal constituie o derogare dela dreptul comun, care este acela al separațiunii de patrimonii. Adoptarea acestui regim trebuie să rezulte expres din contextul actului dotal.

S'au prezentat: reclamanta, prin d-l avocat Andrei Ionescu, și pârâta, prin d-l avocat Mărculescu.

Judecata,

Asupra acțiunii de față intentată de Călina G. D.

Bădiceanu, cu autorizația soțului său G. D. Bădiceanu, cu petiția înreg. la No. 8740/922, contra pârâților Mitana Ion Călina, cu consimțământul soțului său Ioan Călina, Niculina Nae Tăranu, etc., iar prin încheierea acestei judecătorei din 3 Ianuarie 1923 a rămas singură în proces Mitana Ion Catană, cu consimțământul soțului ei, ceilalți fiind scoși din cauză.

Având în vedere concluziile orale ale părților și actele din dosar;

Având în vedere că reclamanta, prin acțiunea de față, cere ca judecata să anuleze vânzarea efectuată prin actul de vânzare autentificat la No. 17221/912 de Tribunalul Ilfov, intervenit între Rada Mihalache Voicu, autoarea pârâtei și reclamantă, întemeindu-și acțiunea pe dispozițiunile art. 1248, 1255 și 1253 c. civ., întrucât terenul vândut fiind dotal, nu putea fi înstrăinat fără paza formelor și condițiilor textelor înainte citate;

Având în vedere că, actul dotal încheiat cu ocazia căsătoriei intervenită între reclamantă a fost autentificat la No. 429/1882 și transcris în registrul de foi dotale sub No. 2157/82 și, în consecință, el este opozabil terților, rămâne a se examina dacă reclamantii erau sau nu obligați a respecta condițiile cerute de art. 1253 c. civ., și anume dacă prin actul dotal în chestiune au adoptat regimul dotal;

Având în vedere că, în legislațiunea română, spre deosebire de legislația franceză, regimul de drept comun este acela al separațiunii bunurilor, aceasta reeșind atât din textul art. 1227, care spune: «Când părțile declară în contractul lor de căsătorie că adoptă regimul dotal, asociațiunea conjugală în privința averilor se va regula întru toate după cele prescrise la capitolul următor», cu alte cuvinte, asociațiunea soților în privința averilor, se va regula după normele prevăzute de lege relativ la regimul dotal, numai atunci când părțile declară că adoptă regimul dotal, altfel regimul va fi acela al separațiunii bunurilor;

Considerând că aceasta reese și din faptul că legiuitorul nostru a șters din manuscrisul original un alineat din art. 1227 c. civ., și anume: «regulele prescrise în acel capitol vor forma dreptul comun al României», arătând în mod clar intenția că nu regimul dotal este de drept comun în România;

Că, astfel fiind, condițiunile art. 1227 c. civ. de a se declara adoptarea regimului dotal sunt o derogare dela dreptul comun și în consecință trebuie a se specifica expres, nu a se înțelege intențiunea limpede a părților, că adoptă regimul dotal din termenii contractului renunțând la regimul comun al separațiunii de bunuri;

Că, numai dacă părțile au prevăzut adoptarea regimului dotal, asociațiunea conjugală se va regula conform trimiterei art. 1227 c. civ. la capitolul următor implicit la art. 1248 și 1253 cod. civ.;

Având în vedere că, din actul dotal, aflat la dosar, Radu Constantin și Maria R. Constantin dau dotă fiicei lor Călina Rădulescu, la trecerea sa în căsătorie cu Dumitru G. Bădiceanu, terenul în litigiu, fără să reiasă cât de vag intențiunea de a adopta regimul dotal, dat fiindcă numai contractul matrimonial este intitulat «act dotal», nu implică adoptarea acestui regim, și deci terenul vândut nu este izbit de prohibițiunile prescrise de art. 1248 și 1253 cod. civ., reclamantii fiind decăzuți dela acțiunea ce ar fi putut intenta în baza art. 1256 c. civ., în baza adoptării regimului dotal și, în consecință, reclamantii au putut vinde valabil terenul în litigiu;

Că, pentru aceste considerațiuni, acțiunea de față este nefondată și cată a fi respinsă.

Pentru aceste motive, judecata, respinge ca nefondată acțiunea, etc.

Judecător, (ss) *G. Slama*.

Grefier, (ss) *A. Nica*.

NOTA. — În același sens, Jud. ocol. II Cămpulung, Muscel, cu nota d-lui prof. D. Alexandresco, în *Curierul Judiciar* No. 4 din 27 Ian. 1924 pag. 60 și urm. (N. R.)

JUDECĂTORIA OCOL. RURAL BÂRA jud. Roman

Audiența de la 16 Octombrie 1923

Președinția d-lui E. I. BĂDĂRĂU, judecător

Cartea de judecată No. 752

Majorarea amenzilor. — Delict silvic. — Legea pentru majorarea amenzilor judecătorești prev. de legile existente anterior anului 1916. — Dacă amenzile înzecite sunt inferioare cifrei de 50 lei. — Aplicarea art. 1 al. 2 din lege. — Art. 67 cod. silvic.

Când amenda calculată conf. art. 67 cod silvic și mărită de 10 ori, potrivit legii pentru majorarea amenzilor judecătorești, atinge numai cifra de 20 lei, întrucât această cifră este inferioară sumei de 50 lei, fixată de lege ca minimum de amendă, inculpații urmează a fi condamnați la câte 50 lei amendă¹⁾.

NOTA. — Cartea de judecată de mai sus aduce în discuție legea majorării cifrei amenzilor.

Soluțiunea găsită, mi se pare a nu fi cea adevărată, și aceasta din cauză că, judecătorilor nu li se trimet legile, cari apar de cât cu foarte mari întârzieri, sau de loc și tot asemenea și «Monitorul Of.», astfel că judecătorul nu poate avea cunoștință de ele.

Prin legea majorării cifrei amenzilor, în articolul 1 al. I se pune principiul că se înzecește cifra amenzilor penale, civile, etc., privitoare la legile și regulamentele anterioare datei de 14 August 1916, iar din aliniatul II că minimum amenzii este de 50 lei. În această categorie intră și codul Silvic.

Legiuitorul pornind de la ideia că, art. 60 c. p. dă drept judecătorilor a se coborâ cu amenzile până la minimum 5 lei, și consecvent principiului înzecirii cifrelor amenzilor a adăugat și al. II care clarifică ca, minimum este 50 lei, astfel că judecătorul să nu se poată coborâ sub 50 lei. Până aci suntem de părere cu redactorul cărței de judecată de mai sus;

Dar deosebirea pe care o facem noi, este că acest principiu se aplică atâta timp, cât nu avem de a face cu o lege specială cum este codul silvic și care prevede o procedură specială, un cuantum de amendă aplicat după anumite reguli, derogând de la dreptul comun. Cu atât mai mult, cu cât la 17 Iunie 1923 apare în M. Of. 50/924 un art. unic care zice:

«Codul silvic din vechiul regat din 1910, cum și modificările aduse acestui cod prin legea din 18 Sept. 1920, se vor aplica pe tot teritoriul României, iar amenzile, despăgubirile și valoarea materialelor prevăzute în art. 7, 14, 59 până la 76 inclusiv din codul silvic din 1910 se majorează de 10 ori pentru toată țara fără a mai îmbrățișa și ideia alin. II din legea dela 25 Martie 1920 adică fără a fixa minimum amenzii 50 lei.

Pe lângă aceasta, în art. 59 al. 3 c. silv. se spune clar că: «amenda și valoarea vor fi acelea prevăzute în lege sau în tarifele anexate la dânsa», astfel că aplicând principiul, fie din legea din 25 Martie 1923 fie din cea

din 17 Iunie 1924 de a înzece amenzile, judecătorul nu poate să iasă din cuantumul prevăzut în lege sau tariful anexat la lege, cu atât mai mult cu cât, acele amenzi sunt într'un raport, cu grosimea arborilor sau cu cantitatea delictelor;

Speța de mai sus ce analizăm, este o contravenție prevăzută de art. 67 și pedepsită de art. 65 c. silv. cu amenda de 10 lei de căruță, 5 lei pentru sarcina de vite și 2 lei pentru sarcina de om. Aplicându-se legea de majorare a amenzilor, am avea amenda de 100 lei de 50 lei și de 20 lei.

A zice că minimum amenzii acestia este 50 lei, ar fi trebuit ca și art. 65 precum și celelalte, art. 59—76 să fie modificate în sensul majorării țifrei amenzii la 5 lei, de la 1, 2, 3, 4 lei cât se prevede în lege și tarife și numai atunci am putea face aplicația al. II din art. 1 legea din 25 Martie 1923, ceea ce legiuitorul n'a făcut.

Codul silvic fiind o lege specială și cu caracter penal care a derogat de la dreptul comun, judecătorul nu poate adăoga nimic, acolo unde legea tace, iar interpretările se dau în favoarea infractorilor, astfel că legea din 25 Martie 1923 nu își are aplicație decât numai în ceea ce privește principiul înzecirii țifrei amenzilor, precum și al modului lor de încasare, — care și în codul silvic a rămas tot după dreptul comun.

AL. S. CĂLINESCU

Judecătorul ocol. Băicoi-Prahova

Băicoi-Prahova, 27 Ianuarie 1924.

S'a pus sub presă **No. 3 Biblioteca Marilor Procese**, care cuprinde în prima parte: **Procesul Amira**: Testament evacuat la Moscova. Reconstituirea

lui (Pledoariile rostite la Înalta Curte de Casație de d-nii avocați S. Rosental, C. G. Dissescu, Mihail Antonescu, Istrate Micescu și Longin Heliade-Rădulescu, conținând sentința Trib. Ilfov s. II, decizia Curții de Apel Buc. s. IV-a cu Nota d-lui Prof. D. Alexandresco și decizia Înaltei Curți de Casație.

În partea II-a: Pledoariile d-lor avocați Matei Cantacuzino și Mihail Christea înaintea Secțiunilor Unite ale Înaltei Curți de Casație, în faimosul proces al exproprierei pădurilor din Basarabia.

Abonamentul anual costă: 800 lei p. Autorități, Case de Comerț, particulari; 500 lei p. avocați și 400 pentru magistrați.

A apărut **Jurisprudența Generală** No. 12, cu data de Joi 27 Martie 1924, sub direcțiunea d-lui consilier Gr. Conduratu, cuprinzând 58 de hotărâri ale Curții de Casație și ale diferitelor instanțe judecătorești din țară, cu numeroase Note. Prețul 20 lei.

Abonamentul anual: 800 lei pentru Autorități și Case de Comerț, 500 pentru avocați și 400 pentru magistrați.

Anunțăm că s'a pus sub presă în editura Curierului Judiciar: **Cursul de drept comercial comparat**, ținut la Facultatea de Drept din București, cu studenții an. I de doctorat, de d-l Dr. C. A. Stoeanovici, suplînitorul d-lui Profesor Toma Stelian.

Său tipărit 20 lecțiuni și continuă tipărirea pe măsura tinerei prelegerilor.

Se primesc abonamente la «Curierul Judiciar», Rahovei 5, București. Prețul unei fascicule de 32 pagini, lei 20 pentru studenți. Pentru provincie se adaugă 5 lei pentru porto postal recomandat. Nu se expediază decât contra cost mandat postal, notându-se pe verso «pentru Cursul de Drept comercial Stoeanovici, fascicola . . . ».

S'a pus sub presă **Tabla de materii a Jurisprudenței Generale**, pe anul 1923. Prețul 50 lei. Se adăoga 5 lei pentru porto postal recomandat. La 10 Apr. va începe expedierea ei. Anul 1923 finește cu No. 27.

1) Vezi și *Jurisprudența Generală*. — 1924. 2. 52.